

H. J. MATIKAINEN, BIBLIAN HISTORIA.

Lu'ennoita Vanhatestamentin

Biblian-Historian

Selitykseksi Kansakoulussa.

Sirjoittanut

Sulka.

Mattikainen, H. J.

Ensimmäinen vihko.

Tehtään kustannuksella.

Hinta: 50 penniä.

Tu'ennoita Wanhantestamentin

Biblian-Historian

Selitykseksi Kansakoulussa.

Kirjoittanut

Sulka.

Malikainen, H. J.

Ensimmäinen wisko.

Tekiän kustannuksella.

Porvoossa, 1887.
G. Ö. Söderströmin kirjapainossa.

Älkulauselmä.

Nämä lu'ennot ovat syntyneet monivuotisen työn he-
delmänä kansakoulun palveluksessa uskonnon opettajana.
Nämä eivät ollenkaan perustu tieteellisille tutkimuksille, vaan
ovat syntyneet eli kehkeyhtyneet juuri kun oppilaitten ja opet-
tajan keskinäisestä työstä. Yksi on tähän rakennuksen pan-
nut yhden ja toinen toisen aatteen, joista kirjottaja on wa-
linnut rungot si ainoastaan ne kohdat, jotka uskoa ja elä-
mää paraiten koskevat, ja jotka niinmuodoin enimmäen we-
tävät lasten huomiota Jumalan Sanan Pyhiin totuuksiin,
ja erittäinkin Jumalan valtakunnan kehkeymishistoriaan
maailmassa. Ja kun joku mieheksi tullut kansakoulun op-
pilas on tunnustanut, lobdutuskeksi ja uskonnolliseksi elä-
män voimaksi, kaipaawansa niitä unholaan joutuneita pe-
rustietoja uskonnossa, jotka ennen koulussa ollessa vaan
forwia kufutiivat, on kirjottaja tuntenut olevansa welwol-
linen saattamaan näitä julkisuuteen. Sen ohessa ovat
vielä joitkut rakastetut sielun raimenet, jotka ovat sattu-
malta olleet tilaisuudessa lufemaan käsi kirjotusta, wilpittö-
mästi kehoittaneet näitä julustamaan. — Semmoisenaan,
rohence siis nyt tekiä nämä jättää suuren yleisön käsiin,
ollaksensa warma siitä, että kalliin kansamme uskonnolliseksi
kaswatuskeksi on tehty mitä woiu. Mutta Herra itse, joka
kaikkia kaikissa waiuttaa, saattaa turhan ja wähyäpäädisen
seikan wälitykselläkin tehdä suuria, jos niin tahtoo, ja Hä-
nelle Ainoalle olkoon ylistys ja kiitos!

R—lla, Syyskuulla 1887.

Tekii.

Lukialle.

Hyvä lukiani! Jos tahdot Jumalan Sanan lukemisella ja kuulemisella tulla selwään käsitykseen siitä, mitä Herra Jumala sinulle siinä puhuu, niin sinun tulee siihen erittäin itseäsi valmistaa. Sinun tulee ennenkaikkia tutkia itseäs, millä mielellä sinä sitä luet ja kuulet, ja mitä sinä siitä etsit. Jos luet sitä waan siinä tarkotuksessa, että sinä sen kautta tulet sen asian perille, woidakses fitte sen nojalla wiifastella ja sitä muille opettaa, niin silloin siitä ei ole todellista hyöthä itselles, eikä niillekään, jotka sinulta pitäisi jumalallisia totuuksia oppiman. Sinä olet silloin juuri kun Doht. Schwab, joka, waikka Jumaluus-opin tohtori, ei kuitenkaan woinut uskoa muuta ilmestystä olewan kun waan mitä nähtyä luonto silmäimme edessä tarjoaa, ja silloin on se ihminen kokonansa eronnut siitä elämästä, mikä on Jumalassa ja Jumalasta; silloin ei uskonto enää merkitse mitään. Tieto siis niinmuodoin ei ole uskoa, waikka tietäminen on wälttämälön uskon perustus. Mutta jos sinä etsit Jumalan Sanasta täydellä todella itselles elämän ohjetta ja wimaa, oman itsesi tähden, niin sinä warmasti sen siinä löhdät, ja siinä tapauksessa tulee sinun antaa Jumalan Sanan itseäs kurittaa ja kaswattaa wähitellen toiseksi ihmiseksi, joka todellakin tuntee Jumalan Sanasta saawansa wimaa ja rawintoa hengellisen elämänsä ylläpitämiseksi. „Joka etsii, hän löhtää,“ on iaukaiainen totuus, ja ilman etsimättä, rukouksen avulla etsimättä, emme suinkaan Jumalan Sanasta löhdä mitään ja silloin ei saarnat eikä opetusset waikuta mitään.

Pyhitä meitä totundesjaas! sillä Sinun Sanas on iaukaiainen totuus. Joh. 17: 17.

Vanhantestamentin Kertomuksia.

Edellinen Osa.

Luominen ja Ihmisukufunnan Vanhin Historia

1. Luominen.

Sijältö: 1. Ensimmäisen Raamatun lauseen totuus; 2. Toisen lauseen totuus; 3. Luomisen järjestys; 4. Ihmien luominen.

Pyhä Raamattu, miten Biblian historiakin, alkaa lauseella: Alussa loi Jumala taivaan ja maan. (Vertaa ensimmäiseen käskyyn ja ensimmäisen uskonkappaleeseen). Pyhä Raamattu — ollen Jumalan erinäinen ilmoitus — ratkaisee jo heti ensimmäisellä lauseellaan tuon suuren kysymyksen: kuka on maailman luonut? — Muut uskonnot kertovat siitä maan hämäriä mielikuvituksia ja ihmismietteitä. Niinpä jesim. muinais-suomalaisten pakanallinen uskonto kuuaa maailman syntyneen sotkan munasta, niinkuin Kalevalan ensimmäisessä runossa kerrotaan. Jos kerran voidaan tulla — miten täytyykin tulla — ajatuksissa siihen käsitykseen, ett'ei maailma ole iankaikkisesti ollut, ja ett'ei se ole voinut itse itseänsä tehdä, niin silloin jo pelkkä järkin hakee selitystä luomis-ihmeelle. Mutta kun pimitetty järkemme ei kuitenkaan voi tulla mihinkään varmaan käsitykseen luomis-ihmeestä, sillä se käypi ylitse meidän ymmärrysemme, niin tarjoutuu usko — Pyhän

Hengen armotyönä — sitä todistamaan ja selwäksi tekemään, mitä järkemme puuttuu, ja me siis uskon avulla laamme warman wakuutuksen siitä, että Jumala on kaiken olemisen alku ja Luoja. Niinhän weisafi ennen muinoin uskon weljemme kuuningas Dawid: Herran sanalla owat taiwaat tehdyt, ja kaikki heidän joukkonsa hänen suunsa hengellä. Psalm 33: 6. Samaten kirjoitetaan Heb. 11: 3. Uskon kautta me ymmärrämme, että maailma on Jumalan sanalla valmistettu.

Toinen Raamatun lause kuuluu: Ja maa oli autio ja tyhjä, ja pimeys oli syvyyden päällä; ja Jumalan henki liikkui wetten päällä. — Tässä selittää Pyhä Raamattu suorasti ja yksinkertaisesti, mimmoinen oli olemassa ennen luomista. Autuus ja tyhjyys oli siis olemassa ennen luomista; ei missään ollut muuta kuin autiuintta ja tyhjyyttä, pimeyttä ja syvyyttä.

Kun siis nämä tarpeelliset alkutiedot on Pyhä historia meille ensin opettanut, tarjoutuu se sitten esitelemään luomisen järjestystä. — Herra Jumala sanoi: „tulekoon walkeus“ ja walkeus tuli. Luomisen työ alkoi walon olemaan saattamalla. Ilman waloa ei woi mitään kehkeymistä tapahtua, sillä kolkko pimeys on täydellinen vastakohta ja haitta kaikelle toimelle ja kehitymiselle. Mutta mikä walkeus se silloin oli, emme woi muuta kuin arwella lamme ja otaksunijillamme selittää. Otaksomme nimittäin, että Herra Jumala alkoi luomisen suuren työn itsestänjälä o. itsensä walaisemisella; sillä onhan taiwaallinen, jumalallinen walkeus eli kirkaus todistettu Pyhässä Raamatusjamonessakin paikassa. Esimmerkiksi: Mojesken kaswoin iho paistoi siitä kun Herra oli häntä puhutellut Sinain wuorella, (2 Mojesk. 34: 29.) Enkelin ilmestyessä paimenille Herran kirkaus walaisi heitä, (Luuk. 2: 9.) Ja Kristuksen kirkaustus Thaborin wuorella, (Luuk. 9: 29.) Tämä jumalallinen walkeus, josta nyhyinen luonnollinen

walkeus on waan hämähä kuwastus, waikutti awaruudessa elähyttävästi, synnyttäen awaruuteen kalkein aineen, mitä maailman luomiseen tarwittiin.

Toisena päivänä loi Jumala taiwaan awaruuden, kuuluu Pyhä teksti. Ymärrettävästi muodosteti silloin Herra Jumalla edellisen päivän teoista eli aincista taiwaan kappaleita, jotka Hänen asettamansa luonnolain mukaan wapaassa tilassa awaruudessa ollesansa muodostuivat palloiksi awaruuteen, miten wesi-pisarat näkyäntiin.

Kolmantena päivänä eroitti Jumala wedet maasta ja kaswatti maasta ruohot ja hedelmälliset puut. Nyt meitä käännetään ajattamaan ainoastaan omaa maapalloamme, koska muiden taiwaan kappalten tietäminen ja tunteminen kuuluu enemmän luonnon opin alalle. Maapallomme pinnasta tiedämme olewan noi $\frac{3}{4}$ weden alla ja ainoastaan $\frac{1}{4}$ kuiwana nähtyä maata. Niin suuri wesi-määrä, siis maa-aineen kanssa sekaisin ollen, kykeni kylläkin olemaan siiksi waluwana aineena, että se edellisen päivän wallitesa luonnon lain waikutuksesta muodostui hnyhriäiseksi palloksi. Tämöisenä ollen ilmestyy taas kaikkiwaltias Sana, joka käskää tuon suuren wesi-joukon kofoutumaan yksiiin paitkoihin; ja sen seurauksena on kuiwan nähtyminen. Mutta semmoisenaan olisi se ollut aiwan kolkko ja hnydytön; sentähden antaa Herra Jumala maalle kaswamis-woitman, joka muuttaa sen wiheriäiseksi, kauniiksi nähä ja hnydylliseksi. Herra ei yksikään ole Sinun wertaises; Sinä olet suuri ja Sinun nimes on suuri, jonka Sinä töilläs taidat osoittaa. Jerem. 10: 6

Kolmantena päivänä tapahtuu taas wallan uusia ihmeciä. Herra sulkee nyt oman walonsa luonnolta ja asettaa luodun kappaleen palwelemaan toijia luotuja kappaleita, walaisemaan ja lämmittämään niitä. Aurinko, kuu ja tähdet ilmestyyvät nyt awaruuteen, ja Herra määrää ja järjestää niiden radat ihmeteltävän wiisaasti olemaan meille aioksi, wuosiksi ja päiwiksi.

Viides päivä tuottaa myöskin uusia ja ihmeellisiä esineitä: sillä nyt alkaa ilmestyä eläviä olentoja. Kalat ja linnut saavat alkunsa ja määränsä Raikkivaltiaan Sanan voimasta, ja niinmuodoin iäinen folkko yhsinäisyys lakkaa olemasta.

Kuudes päivä järestyksessään tuottaa vieläkin ihmeellisimpiä olentoja. Kun Herra Jumala wiljelee Saanaansa, niin kaikki olemattomat saavat olemisensa alun ja määränsä. Raikki elävät mitä uaa onnellista asumistansa warten tarvitsee, ilmestyvät nyt lajinsa mukaan.

Mutta kun Herra oli kaikki nämä luonut, tahtoi Hän vielä luoda luomakunnan kruunun, jonka tuli kaikin puolin olla ylinnä koko luomakunnassa — Hän tahtoi luoda ihmisen. Kuinka tärkeä ihmisen luominen oli, nähdään siitä, koska ennen sitä tapahtui Jumalan Pyhässä Kolminaisuudessa neuvottelu eli keskustelu, sillä Herra Jumala sanoi: „Tehtäämme ihminen meidän kuvaksemme meidän muotomme jälkeen“. j. n. e. Huomattawa on, ett'ei mitään muuta luodessa tapahtunut mitään keskustelua, waan että Herra Jumala sanoi: „tulkoon“ ja se tapahtui. Keskinäisessä neuvottelussaan päätti siis Jumalan Pyhä Kolminaisuus tehdä ihmisen, tuon ihmeellisemmän olennan, kuvaksensa, ja katso, tämä on se perustus, joka määrää Jumalan ja ihmisen keskinäisen suhteen toinen toiseensa. Mutta mimmoinen tämä suhde on ollut ja on olewa? Warmaankin on ihmisellä sama suhde Jumalaan, kuin muullakin kuvalla on siihen esineeseen, jota se kuvaillee — siinä tulee niinmuodoin olla yhdenkaltaisuutta ja erinkaltaisuutta. Esimerkiksi ihmisen kuva on siinä yhdenkaltainen ihmisen kanssa että se on ihmisen muotoinen: sillä on silmät, suu, kädet, jalat j. n. e.; ja erikaltainen siinä, koska se ei voi suullansa puhua, silmillänsä nähdä, eikä liikkua j. n. e. Myös ihminen — ollaksensa Jumalan kuva — on siinä yhdenkaltainen Jumalan kanssa että hänellä on kuolematon sielu ja on siten hengellinen olento, miten Jumalakin on kuolematon ja hengellinen olento. Eri-

kaltainen on ihminen taas siinä, kun hänellä on luonnollinen, näkyväinen ruumis, mutta Jumala on näkymätön hengellinen olento, jonka tähden Hän ei ole mihinkään aikaan eikä paikkaan sidottu, miten ihminen, vaan on joka aika ja joka paikassa läsnä-olewainen.

Paiti tätä, osotti Herra Jumala erinomaisempaa rakkautta tätä ihmis olentoa, kohtaan koska Hän siunasi ihmisen. Siunaus on kaikkein hyvän awuin tawoitus Herralta. Mutta kun Herra itse siunaa, lahjoittaa ja jakaa Hän silloin hyviä awuja. Niinmuodoin antoi Herra Jumala ihmiselle puhelahjan, walastun hymärryksen, ajattewan järjen, tekewän käden, wapaan tahdon ja tunnon y. m. m. Näiden ohessa sai hän myöskin walan kaiken luomakunnan yli, että hän kaikkia niitä käyttäisi palveluksensa ja elatusjensa, vaan että hän kuitenkkin walastun hymärryksensä ja tuntonsa nojalla ei niitä tarpeettomasti haastaisi, eikä julmasti kiusaisi, sillä Herra on ne meidän onneksenne ja tarpeeksenne antanut. Muista kaamme siis aina tätä korkeata kutsujamustamme, ett'emme milloinkaan kohtele allemme annettuita luonnon esineitä, ja erittäinkin eläimiä, kowuudella ja julmuudella, josta oma luontommein yhä enemmän turmeltuu ja julmistuu, vaan käyttäkäämme niitä hyväksenne ja tarpeeksenne kiitollisuudella.

Kun Herra Jumala oli kaikki nämä luonut, niin kääntyy Hän — kertoo Pyhä historia — silmäilemään kaikkia mitä Hän tehnyt oli, ja katso, ne oliwat saagen hyvät. Ja jospa me ihmisetkin, tänäpäivinäkin luomme tarpeet kääntäen silmäyksenne luomakunnan suureen moninaisuuteen, niin me huomaamme sen olewan todellakin hyvästi tehdyn ja me tulemme Psalmin sanain mukaan kääntämään ja ihmettelemään sanoen: Herra, kuinka suuret ja monet owat Sinun käsi alas? Sinä olet kaikki tawastasti säätänyt ja maa on täynnä Sinun tawaratas. Psalm. 104: 24. Kiitos ja kunnia Sinulle!

Ja Jumala lepäsi seitsemäntenä päivänä kaisista töistensä. Sentähden siunasi Hän seitsemännen päivän ja pyhitti sen. Selvästihän tästä näemme ja ymmärrämme, että Hän antoi tälle päivälle erinäisen armonsa ja siunauksensa, josta me kaitetkimme tulemme osallisiksi, jos me waan tämän päivän oikein wietämme ja pyhitämme sen Hänen Pyhän tahtonsa jälkeen. — Lepöpäivän oikein wietäminen opetetaan meille kolmannessa kääskysä.

Luomisen kertomuksesta tulee meidän aina muistossamme pitää. Jumalan voima ja kaitiwaltaisuus, Hänen rakkautensa ihmistä kohtaan, sekä Hänen pyhytensä ja wanhurskautensa.

2. Paradiisi ja ensimmäinen ihmispari.

Sisältö: 1. ihmisen luominen; 2. Paradiisi iätuttaminen; 3. ihmisen asettaminen Paradiisiin ja 4. waimon luominen.

Luomisen kertomuksessa oli sanottu mimmoiseksi ihmisen oli luotawa, waan nyht sanotaan miten ja mistä aineesta hän luotiin. Maan tomu oli se aine, josta Herra Jumala loi ihmisen; s. o. maan hienoin aine, joka kemiallisilla kokeilla voidaan todistaa, tahti, joka nähdään myöskin ruumiin mätänemisestä, jolloin se purkautuu alkuaineisiinsa, kumminkaan mitään häwiämättä. Nimi Adam merkitsee maasta otettua eli maahinen. Kun ihmisen ruumis on maasta, tulee hänen lähtää ruumiinsa ylläpitämiseksi sopivia aineita maasta, esim. wiljalasveja, jotka owat pääaineet ihmisen ruumiin rawianoksi. Wdutta, ainoastaan ruumiillisena olentona ei ihminen olisi korkeampi muita luotuja maailmassa, waan kun Herra Jumala puhalsi hänen sieramiinsa elävän hengen, niin tuli ihmisen eläväksi sieluksi, joka tyllä todistaa hänen korkeut-

taan muiden suhteen. Tämä sanoo meille, että me olemme Jumalan sukua, ja Hänessä elääksemme tarvitsemme joka päivä Jumalan sanaa ja rufousta kuolemattoman sielumme ravinnoksi ja ylläpitämiseksi, miten luonnollisessa elämäsijäkin tarvitsemme joka päivä luonnollista ruokaa luonnollisen elämämme ylläpitämiseksi.

Paradiisi merkitsee ihanaa puutarhaa, jonka itse Herra Jumala oli ihmistä warien istuttanut, s. o. Hän saattoi ainoastaan määrätyn paikan maasta kaswamaan jalohedelmäisiä puita, jommoisia emme nyt laukemuksen tilassa ollenkaan tiedä emmekä tunne. Pähän kertomuksen mukaan, kaswatti Herra Jumala myös Paradiisiin keskelle kaksi erinäisempää puuta, joista yksi nimitettiin Elämänpuuksi ja toinen Hyvän ja Pahantiedon puuksi. Tämä kaikki osoittaa Herran Jumalan suurta rakkautta ja huolenpitoa ihmistä kohtaan. Ellei laukemusta olisi tapahtunut, niin warmaankin meillä olisi itsekullakin tuo suloinen Paradiisi wiljettävänä, josta me saisimme luonnollisen elämämme tarpeet, miten nytkin saamme pelloistamme ja sarjastamme.

Ja Herra Jumala otti ihmisen ja pani hänen Paradiisiin wiljelemään ja warjelemaan sitä. Tästä siis näemme, että Herra Jumala oli aikonut ihmisen riattomuuden tilassakin työtä tekemäksi, koska hänen piti wiljelemän ja wartioitsemän Paradiisia. Tarkemmin tutkiesja ja ajatellessja onkin ihmisen ruumis työn tekemiselle aiwan sovelias ja sen kautta paljon raittiimpi, kaitin puolin kehkeyhneempi, ja mieli atalin iloisempi ja tyytyväisempi, kuin ilman työtä. Työn teko on siis Jumalan tahdon mukaista ja itsellemme kaitin puolin onnellisja ja siunauksellisja, waan työttömyys on perteleen tehdon mukaista, jota sen kautta tahtoo meitä wiedä onnettomuuteen. Sen tähden elläämme antako tilaa laiskuutelle, johon lihamme ja wexamme tahtoo meitä wajottaa. — Näin onnelliset ulkonaiset kohdat oli Herra Jumala ihmiselle suonut; mutta tässä hänen tuli kaitin puolin sijällisesti s. o. hengellisesti

edistyä ja kehittyä vapaan tahtonsa nojalla Jumalan tuntemisessa ja kuuliaisuudessa, joka on kaikilla aikoina mahdollisin keino ihmistä siivittämään ja kasvattamaan korkeaan kutsumukseensa someliaaksi; sentähden oli Herra Jumala sanonut ihmiselle, ett'ei hänen pitänyt syödä Hyvän- ja Pahantiedonpuusta. — Tässäkin nähty Jumalan suuri rakkaus ihmistä kohtaan. Hän asetti nimittäin kielletyn puun, jonka tuli olla Jumalan tuntemisen ja muistamisen ulkonaijena merkinä, että niin usein kun ihminen lähestyi waan sitä puuta, juohtui hänen mieleensä Jumala, joka oli kielttänyt häntä sitä syömästä. Ellei sitä puuta olisi ollut, olisi ihminen unhottanut Jumalansa ja Luojansa, ja siis sen kautta rajonnut paljoa pikemmin syntiin. Tässä siis tuli ihmisen osottaa vapaan tahtonsa oikeata suuntaa ja walaistun hymärryksensä korkeinta hedelmää walitsemalla elämän, johon hänelle oli anettu kyllin woimaa, mutta samalla mahdollisuus lankeemukseenkin. Huomattawa on, että silloin wasta ihminen täyttää korkean tarkotuksensa, kun hän wapaasta tahdosta kääntyy Luojansa puoleen; sillä järellä ja wapaalla tahdolla lahjotettua ihmistä ei usein pakolla kutsuta onnellisuuteen ja autuuteen.

Waimon luominenkin tapahtui luomis-aian kaudena päivänä. Herra Jumala näki, ett'ei ihmisen ollut hywä yksinänsä olla, mutta Hän toi — niinkuin Pyhästä Raamatussa kerrotaan — kaikki eläimet Adamin eteen, että hän ne nimittäisi, oppisi siten puhelahjansa käyttämään ja harjottamaan, tuntemaan yksinäisyytensä ja anomaan elämän kumppania Herralta kaiken hyvän antajalta. Adam antoikin nimet kaikille eläimille, ja näki kaikki ne olewan katjittain, mutta hän waan oli yksin, jolla ei ollut wastaawaa olentoa ja seurakumppania, jota hän warmaankin sydämessään kaipasi. — Ja Herra Jumala pani Adamin raskaaseen uneen, ja hänen nukkuisjansa otti Hän yhden hänen kylkiluustansa ja täytti sen paikkan lihalla. Tästä kylkiluusta rakensi Herra Jumala

waimon ja toi sen Adamin eteen, ja nyt Adam tunsi hänen kaltaisensa, jolla oli luut ja liha niinkuin hänelläkin. Huomattakoon siis tästä, että Herrä Jumala loi waimon miehen tykiliunusta, että hän olisi miehen lähimpin seurakumpu-pani, eikä luonut häntä miehen päästä, että hän olisi miehen pää, eikä jalkapohjasta, että hän olisi miehen orja. Waimon korkea ja ihana kutsumus on olla miehen sopiva apu, silloin kuin miehen sydän elämän taisteluisissa joutuu kärsimään, eikä hänen sortajansa.

Sitte kertoo Pyhä historia, että Adam ja hänen emäntänsä olivat alasti, eivätkä hävenneet. Emme ollenkaan saata tästä otaksua, että ihminen olisi aiottu olemaan alastomana maailmassa; sillä, jos niin olisi laita, niin olisi hänen nahkansa varustettu karvoilla tahi höyhennillä, waan hänen tuli kaikitkin oppia ymmärryksensä nojalla tekemään waatteita ruumiinsa suojeleukseksi. — Wiatomuuden tilassa eivät ihmiset warmaankaan olisi tarwinneet waatteita häpeemistä warten, miten nyt langenneessa tilassa, waan ainoastaan suojeleukseksi ullonaisia waitutuksia vastaan. Häpeeminen meille langenneessa tilassa on wälttämätön seuraus synnistä, joka wallitsee turmeltuneessa lihasjamme; sentähden meidän tulee peittää waatteilla syntistä ruumistamme. Jos siis ihminen nyhää osoittaa häpeemättömyyttä tawalla tahi toisella, osoittaa hän samalla olewansa sängen alhaisella, jopa eläimellisellä kannalla, miten ra'at pakanakansat lämpimissä maisissa.

Paradiisiin kertomuksessa ilmestyy kokonansa Jumalan suuri rakkaus ihmistä kohtaan. Ja näin Hän vielä nytkin pitää ijällisen murheen kaudesta omistansa. — Kiitos ja kunnia Hänelle!

3. Syntiinlankemus.

Sertomuksen pääkohdat ovat: 1. wiettelän esiintyminen; 2. hänen kawala puheensa; 3. tilaisuuden walitseminen; 4. lankemisen syyt ja seuraukset; 5. rangaistus; 6. Paradiisiiu katoaminen.

Tämän merkillisen ja kormalan kertomuksen alkaa Pyhä historia seuraawasti: Mutta käärme oli kawalin kaikkia eläimiä maan päällä, ja se sanoi waimolle: „olisiko totta Jumala sanonut: „älkääät syötkö kaikkinaisista puista Paradiisissa.“ Tullaksemme tämän tapauksen käsitykseen, tulee meidän ensinäkin huomartaa: mikä tuo puhemies eli puhelahjainen käärme oli — Se oli kawallinen, luonnollinen käärme, mutta pahahenki oli mennyt häneen ja waijuttanut hänessä puhumistaidon. Pahha on siis ollut olemassa, ja sitä pahaa wälttääksemme, tahtoi Herrä Jumala meitä taiwuttaa ja kaswattaa wapaan kuuliaisuutemme kautta Hyvän ja Pahan-tiedon puun asettamalla. Mutta juuri sen, mikä oli meille annettu pelastukseksimme, ottaa perfele wälitappalekseen, saattaaksensa meitä lankemukseen (!) Hän on saatana, joka merkitsee wastustajaa, joka tahtoo aina ja alati Jumalan tahtoa wastustaa. Hänen alsuperänsä saamme tietää Juudan epistolan 1: 6. Ja ne enkelit, jotka ei alkuansa pitäneet, waan antoiwat ylöu kotonsa, on hän kätkenyt pimeyteen iankaikkisilla kahleilla sen suuren päivän tuomioon asti. „Tähän katsoen woimme aiwan huokeasti käsittää, että pahahenki on Jumalan pyhistä enkeleistä langennut henki, joka wääräessä, firtotusja tilassa on kaisen pahuuden alku ja juuri Tuomiopäiwään asti. (Que Mikkelinp. epistola) — Pahahenki — tähnyänsä kateutta ihmisen onnesta — oli siis mennyt käärmeesen ja esiintynyt semmoisenaan wietteleämään waimoa. Hän luifertelee

esiin ystävänä, mutta kuitenkin miekkana ja kavalana, ja niin hän tekee vielä nytkin. Ei perkele tule koskaan wangi-
 gitsemaan sieluja rautakahleilla, ottamaan heitä kiini pitkillä
 kynsillensä ja syysäämään heitä pois onnellisuudesta juu-
 rilla sarwillansa, miten häntä usein kuvataan; — silloin-
 han kaikki häntä pakenisivat. Mutta hän tulee juuri sem-
 moisena, jota emme voi ajatellaakaan, ellemmme pysy har-
 taasti rukouksessa ja ja Jumalisuuden harjoituksessa. Hän
 tekehdyi wälistä waltkeuden enkelisikin ja ottaa aseeksien
 Jumalan sanan. Hän sanoo teeskennellyllä ystävyhdellä,
 ja muka tietämättömyhdessään: „olisiko totta Jumala
 sanonut.“ Hänen kawaluutensa ilmesthy juuri siinä, koska
 hän tietien heittäytyi epäilemään Jumalan sanaa, saadak-
 sensa siten paremmin waimon epäilemään ja sen hän saikin.
 Jos hän olisi sanonut älkää usko Jumalan sanaa, niin
 luultawasti olisi waimo waastannut: Jumala sanoi ja me
 uskomme sen. Mutta osottaessaan epäilyhdään, sai hän pa-
 remmin waimonkin epäilemään, ja epäusko on kaikkien syn-
 tien synti. Kiusaajan ensimmäinen tehtävä onkin kaikkina
 aikoina ollut epäuskon herättäminen ihmisen sydämessä, sillä,
 jos epäusko kerran saapi siinä wallan, on silloin kiusaajan
 helppo wiedä ihmistä mihin hirmuisuusiin hywänsä. Tätä
 epäuskoa juuri tahtoi kiusaaja ja herättää Wapahtajasamme
 erämaassa, koska hän sanoi: Jos sinä olet Jumalan
 poika j. n. e. mutta Wapahtajasamme taisteli häntä was-
 taan Jumalan sanalla ja niin tulee aina meidänkin tehdä.

Huomattawa on myöskin kiusaajan taito tilaisuuden
 walitsemisessa, milloin hänen oli sopiwin esiintyä. Hän ei
 jätä aikomustansa huomiseksi, jolloin kenties ihminen olisi
 ollut paljoa wastahakoisempi taipumaan wiettelukseun, koska
 hän jo silloin olisi ollut yötä wanhempi ja siis jo enem-
 män elämää kokenut. Hän tulee juuri silloin, kun Luoja
 oli heidät kädestänsä heittänyt, jolloin ihminen tietysti oli
 heikoin; semmoisen aian walitsee kiusaaja vielä nytkin. Sen-
 tähdhen tulee jokaisen pyhittää nuori elämänsä Herralle, eitä

wiettelijöille. Sitäpäitfi, walitsi hän vielä senkin tilaisuuden, jolloin hänen sopi lähestyä waimoa yksinään, koska waimo on luonteeltaan taipuampi kuin mies, jonka wahwempi luonne nähtävästi ei nyt ollut saapuwilla, heidän keskinäiseksi onnellensa, tukemaan ja päättämään hetken tarpeudesta. Sentähden miehen ja waimon keskinäinen yksimielisyys on vielä tänäntin päivänä kaiken awio-onnen tukewin peruste, joka riippuu juuri luonteiden erilaisuudesta syntywästä etuisuudesta elämälle ja tarfotuksille.

Kun siis kiusaaja oli kawaaluudessaan osottanut wäärää ystäwyhyttänsä waimoa kohtaan, mieläpä heittänyhynt epäilemään Jumalan sanaa, ajatteli waimo: mitenkä sen asian laita todella lieneekään, ja rupee kertomaan hänelle Jumalan sanat, odottaen niille muka oikeaa selitystä tältä uudelta ystäwältä. Waimo siten kyllä osotti tietäwänsä Jumalan sanan ja tahdon, waan mitäpä hyöthä siitä tiedosta, koska ei hän kuitenkaan sitä uskonut! Ei myöskään meille ole hyöthä siitä tiedosta, jota emme kuitenkaan usko; silloin kiusaaja antaa tiedossamme olewalle Jumalan sanalle omat selityksensä, joka on aina sekoitettu totuudella ja wäärähydellä. Waimo, ollessaan jo kylliksi epäuskon wallasja, antautui siis nyt kernaasti kuulemaan wietteljän selitystä. „Ette suinkaan kuole,“ sanoo hän perkelellisessä kawaaluudessaan heti, tehden siten Jumalan walehteliakfi. Kuoleman pelko oli siltä hetkeksi pois pyyhitty ja ihmisen mieli saatettu kokonaan wäärään käsitykseen Jumalasta, joka ei muka sallisi ihmisen syödä siitä puusta ett'ei häntulisi niin wiisaaksi kuin Jumala. Tutkissamme tätä, huomaamme jokaisen wietteljän sanan sisältävän kuolettawaista myrkkyä, joka lewittää waimon sielussa turmelewaisia ajatuskumia ja wihaa Jumalata vastaan. Ja kun siis waimo kerran oli antautunut kiusaajan kanssa sananwaihteluun ja warsinkin kun hän kerran oli antanut epäuskolle tilaa sielussansa, on hänen enää waikea kiusaajan pauloista irtautua; hän on nyt jo helwetin kahleissa Kieltoa, selwää tietoa nsa was-

taan rikkominen eli synnin tekeminen näyttää nyt hänestä hyvältä ja suloiselta. Wiittelien lupaukset: filmien aukeneminen ja Jumalan kaltaisiksi tuleminen ovat niin ihanat, ettei niitä voi jättää omistamatta, koska niiden kautta koftalo warmaankin muuttuisi wallan toisen laiseksi, jota ei muka Jumala — ilman tuon hyvän ystävän neuwotta — olisikaan meille sallinut.

Näin kawalasti oli synti kietonut waimon pausoihinsa, ja samoja kujeita kiusaaja pääasiallisesti käyttää vielä nytkin ihmisiä pettääksensä. Epäusko on kuolettawa synti. Berkele saarnaa sitä meille meidän omasja lihasamme, joka on sankeemuksesta perithu synnin kautta joutunut hänen waltansa alle, ellemme ole uskolla omistaneet Kristuksen anjota, joka on lunastushinnallemme tullut. Olessamme perkeleen wallan alla, hallitsee hän niin meidän jäseniämme, että me usein niitä käytämme hänen tahtonsa mukaan: kiellemme petämme ja panettelemme lähimäistämme, kädellemme teemme wäärhyttä ja warastamme h. m. Ne sisältävät wieläkin kiusaajan ihanat lupaukset: waras luulee warastetun tawaran saamisella hyötywänsä, mutta se katottaakin häneltä siunauksen ja tuopi sijaan kirouksen ja onnettomuuden. Pettäjä ja walehtelia luulee sen kautta saawansa asiansa oikealle kannalle, waan ne silloin joutuwatkin päinwas-toin wäärälle kannalle h. m. ja niin ihminen yhäti waan wajoutuu sywemmälle ja sywemmälle — helwettiin.

Waimo, tähännsä syntiä, ottaa siis kielletyn hedelmän ta tuopi sen miehellensäkin, joka nähtävästi taipuu piankin sitä syömään, koska ei Pyhä historia kerro mitään sanan waihtelua siitä asiasta heidän välillään olleen. Heidän mielsensä oli siis nyt synnin tähden wäärällä toiwolla tähtetty ja he söiwät; mutta katso hirmuista! Silloin aukeni wat heidän molempain silmät ja he äkkäsiwät olewansa alasti. Silmät niinmuodoin aukeni wat, miten kiusaaja oli sanonutkin, mutta wallan toisenlaisena merkitykseltään. Kuumiillinen kuolema ei heitä myöskään heti kohdannut, waan

hengellinen kuolema tapahtui kohta; sillä Jumalan ja heidän väli, joka ennen oli ollut sula rakkaus ja ystävyys, muuttui heti päinvastaiseksi. He huomaavat nyt olevansa alasti, ja se oli todistus siitä, että heidän olentonsa oli muuttunut pyhydestä ja vanhurskaudesta syntiseksi, perfeleen valtan ja kuoleman alaiseksi. Mikä suuri ja vastenmielinen muutos! Katso, he hakewat turvaa ja suojaa itsellensä kaikkinäkemän Jumalan kasvoihin edessä puitten seassa Paradiisissa! He pelkäävät nyt Jumalaa, miten pahat lapset vanhempiansa ja orjat isäntiänsä; he olisivat nyt tahtoneet kernaammin olla Jumalatta ja Jumalattomuus on aina syntisyyden merkki. Hyvät lapset pelkävät aina vanhempainja jättävän heitä ja vanhurskas pelkää Jumalan hänet hylkäävän; mutta pahat lapset — ollessaan pahoissa teoissa — pelkäävät vanhempiansa että ne tulevat kurruttamaan heitä; he siis pelkäävät kuria eikä pahoja tekoja, samoin Jumalattomat ihmisetkin. — Kun sitte Herra Jumala kutjui Adamin: „kussas olet?“ s. o. huomaa itse asemas ja tunnustarikokses, niin ei hänellä olekaan voimaa pyhä totuudessa, waan hän kokee wääristellä ja syöttää rakasta Iää wihaiseksi, jonka tähden hän muka pelkää, ja että hän on waan alasti, eikä muuta. Koska siis Adam ei tahdo wapaachtoisesti tunnustaa rikostansa, pakottaa Herra Jumala, jonka edessä eiwät kiertelemiset ja walheet milloinkaan auta, hänen kuitenkä sanomaan asian todellisuuden. Sittenkään ei Adam ota syytä päällensä, waan hän syjää syyn waimonsa syhji: waimo, jonka kas minulle olet antanut, antoi minulle siitä puusta ja minä söin. Di, sinä säälimätön ja armoiton mies, joka et huoli rakastetun waimosi kohtalosta wähhääkään, kunhan waan tulisit itse pelastetuksi! Niin synti turmelee luonnon ja muuttaa tahdon pahaksi sekä sokajee hymärrykjen, että Adam on waluis edellä sanotusja wastauksessaan jyttämään itse Herraa Jumalakin: Sinähän muka semmoisen waimon minulle annoit ja sen tähden on rikos tullut tehdyksi, minä olen syytön. Waikka-

pa nyt pitäisimmekin Adamin vastauksen oikeutettuna, sillä waimohan todellakin antoi sen puun hedelmästä miehensä, niin on se kuitenkin siinä suhteessa väärä, koska hän ei käytä miehluonettansa pahuuden vastustamiseksi, mikä olisi kaikeinkin ollut hänen welvollisuutensa; mutta hän mielistyy sitä syömään ilman pienintäkään vastaan sanomista ja siinä tapauksessa oli iän rikokseen wikapää, miltei suuremmalla syyllä kuin waimo. Mitä taas tulee siihen, että Herra Jumala oli antanut Adamille sellaisen waimon, joka muka saattoi hänen tainkaltaiseen rikokseen, mihin Adam häwyttämässä ilkeydensä nojautuu, on aivan väärä kanta. Herra Jumala oli antanut hänelle waimon, joka oli hänelle sopiwa, hän oli niinkun ollakin piti. Herra Jumala oli sanonut mitä siitä seuraa, jos he syövät siitä puusta ja se käwi toteen; sillä Jumalan uhkaukset ja lupaukset owat aina tosia; niinmuodoin ei ollut mitään oikeutta senkaltaiseen syytöseen. Hänessä näemme jo kerrassaan huonon miehen! — Ja kun sitte Herra Jumala tyhjyyhessään: miksis sen teit? tahtoo pakottaa waimoa suoraan tunnustukseen, vastaa tämä Hänen Majesteetillensä: kärke petti minun ja minä söin. Tämän vastauksen woisi pitää oikeanakin tavallansa, sisältäähise asian ulkomuodon semmoisenaan kun se oli; mutta se on sentähden väärä, koska se sisältää suurinta mielen röyhkeyttä ja osottaa Jumalasta pois wierautunutta tahtoa. Mitäs muka Sinulla on siihen tekemistä, se asia koskee waan minua ja kärkeä; minä olen niinkuin nyt olen, ole Sinä erillään minusta! — Ahmiäparha tahtoo olla ilman jumalatta! Oi Herra, armahda meidän päällemme!

Sen jälkeen lausuu Herra Jumala vanhurskaan tuomionsa kärkeelle, jonka Hän tietää pitemmittä keskusteluitta olleen perkeleen palveluksessa: „kirottu ole sinä kaikista kedon eläimistä: sinun pitää käymän watsallas ja syömän maata kaiken elinaikas“. Tämä totuus on vielä tänäpäivänäkin nähtävänä, sillä koko ihmis-

funnalla on vastaanfanomaton kammo ja inho koko kärkeen sukua kohtaan. Minimoinen käytitapa oli kärkeellä ennen lankeemusta, emme voi käsittää; waan eihän meidän uskomme siitä riipukkaan; pää-asia on ainoastaan siinä että me uskomme lankeemuksen tapahtuneen kärkeen kautta.

Mutta waikka ihminen oli näin poikennut Jumalasta, Vuojastansa ja wihoittanut Hänen, on Hän kuitenkin pitkämielinen, armollinen ja laupias langennuttakin ihmistä kohtaan. Hän ei wieläkään hylkää heitä, waan lausuu heille armonsa ja laupiutensa: „Ja Minä panen wainon sinun ja waimon wälille, ja sinun siemenes ja hänen siemenensä wälille; se on rikkipolkewa sinun pääs, ja sinä olet pistäwä häntä kantapäähän“. Tämä kirjoituomio, jonka Herra Jumala lausui kärkeelle, sisältää ensimmäisen ewangeliumin, sillä siinä luvataan langennelle ihmiskunnalle ensiferan pelastaja. — Oi Jumala, suuri on Sinun armos ja laupiutes meitä kohtaan! — Nämä esiwanhempamme — waikka eiwät tahtoneet suorastaan tunnustaa rikostansa — tunsiwat kuitenkin omassa tunnossansa olewansa syynalaiset, joutatähden heihin nämä Jumalan sanat tekivät syvän waikutuksen ja antoiwat heille pelastuksen toimon, sentähden tämä hämärä ennustus Kristuksesta pyhyihin ihmiskunnan muistossa polwesta polween. Mutta minkätähden Herra Jumala julistaa niin himmeästi tuon tärkeän sanoman lunastuksesta? Warmaankin oli siihen tärkeitä syitä! Kenties eiwät ihmiset — jotka wasta niin wähä aikaa oliwat maailmassa olleet — olisikaan ymmärtäneet sanoja Lunastaja, Wapahtaja, Sowittaja j. n. e. jos Herra Jumala olisi niitä käyttänyt, ja niinmuodoin olisiwat ne piankin unhottaneet koko autuutemme perusteen. Mutta kärkeen he tunsiwat pettäjäkensä ja siemenen he myöskin jo ymmärsiwät, koska heille oli annettu käsky Paradiisijn wilejemisestä, ja niinmuodoin oli se heidän käsityskantansa ja wielä kowin kehkeythymättömän puhetautonsa mukaan kyllin hywästi sanottu. Warmaankin nämä sanat fittemmin heissä

usein herättivät keskinäisen keskustelun ja tutkimisen ainetta, rauhalli ja tueksi heidän wikeina hetkinänsä, jommoisina aikoina wiljelynä aina Jumalan sana osottaa voimansa. — Waimon siemen merkitsee likinä Wapahtajaa, koska Hän syntöi waimosta Pyhänhengen woiman vaikutuksesta, ja sittemmin kaikkia uskowaisia ihmisiä. Kärmeen siemen myöskin merkitsee likinä perfelettä ja sittemmin kaikkia uskottomia ihmisiä, jotka antautuwat perfeleen tahdolle kuuliaisiksi, wihataksien ja wainotaksien, wietelläksensä ja pettääksensä lähi-mäisiänsä. Sentähden on sifällinen eroitus Jumalattoman ja Jumallisen ihmisen wälillä sangen suuri ja me kufin olemme niistä joko toisia tahi toisia.

Herra Jumala oli jo ihmistä luodessaan määrännyt, että ihmiskunnan tuli lisäytyä ja enäytyä tuon ihmisen forkian kutsumuksen, lasten kaswatuksen kautta, Tätä Herran wanhurskasta tarkotusta ei saanut ihmisen tottelemattomuuskaan turhakki tehdä, waan sitäwaston kun se wiattomuuden tilassa olisi ollut sula riemu, on se lankeemuksen seuraukseksi tullut suureksi tuskaksi, erittäinkin äidille. Wieläpä hänen wapautesakin on sen tottelemattomuuden tähden tullut suuresti rajoitetuksi, koska hänen nyt tulee olla miehensä wallan alainen, joka turmeltuneissa perheissä ja kansoissa ilmestyykin melkein rajattomana. Waimo ei tahotonut totella ja kuulla Jumalan hywää ja armollista tahtoa, sentähden nyt hänen täytyi antautua miehensä turmeltuneelle tahdolle kuuliaisiksi; kuitentim usko Kristukseen lieventää ja antaa hänelle luonnollisen wapauden tässä suhteessa, miten kristillisesti sivistyneissä kansoissa ja perheissä onkin tapahtunut. — Wiehen rangaistus ilmestyy työn waiwaloi-suudessa perheen elättämiseksi. Sen lisäksi on warmaankin maan erinomaimen hedelmällisyys muuttunut niukemmaksi, koska Herra Jumala sanoi Adamille: „kirottum olkoon maa sinun tähdes“ j. n. e. Turmeltunut ihminen onkin aina wastahakoinen työn tekoon ja perheen elättämiseen, ja tästä perfelellisestä mielipiteestä seuraakin keskinäisiä riitoja,

köyhyyttä hynnä muita sanomattomia paheita, jota vastaan ahfera ja kohtuullinen työn telo tuottaa runsaasti sekä ulkomaista että sisällistä siunausta; mutta kuolema on kuitenkin yleisesti kaiken synnin palkka. — Sitte antoi Adam emännällensä nimen Ewa, joka merkitsee elävään äiti. Tainkaltaisen nimen antaminen ojottaa Adamisja olleen uskoa ja luottamusta Jumalan lupauksiin, ihmiskunnan lisäytymisestä ja tulewasta waimon siemenestä, jonka tuli wihdoinkin rikkipolkea kärkeen päähän. Tämä on suuri ilo ja lohdutus meille, sillä warmaanhan hän sen uskon nojalla on armosta otettu jälleen iankaikkiseen sunniaan.

Semmoisenaan ei kuitenkaan ihminen ollut somelias olemaan Paradiisissa, waan Herra Jumala ajoi hänen siittä ulos wiljelemään maata, ja pani Kerubimin paljaalla wälkkywällä miekalla wartioitsemaan elämän puun tietä. Ihminen ajettiin siis ulos Paradiisista tottelemattomuuden ja synnin tähden, waan uskon kuuliaisuuden ja wanhurskauden tähden hän sinne jälleen saatetaan. Mutta tie elämän puulle köypi Kerubimmin miekan kautta, miekan, joka eroittaa sielun turmeltuneesta ruumiista synnin tähden. Kuolema on siis se tie, joka uskowaisen elämän puulle wie. Sentähden sanoo Wapahtajamme Joh. ilm. 2: 7: „se, joka woittaa, annan minä elämän puusta syödä“. — Kiitetty olkon Jumala, joka meille woiton antanut on meidän Herramme Jesuksen Kristuksen kautta. 1 Kor. 15: 54.

Syntiinlankeemusten kertomuksesta opinme tuntemaan pääpiirteet kiusaajan kawaluudesta ja sotakujeista, sekä oman langenneen ja turmeltuneen tilamme.

4. Kain ja Abel.

Sijältö: 1 wiha; 2 seuraus 3 katumus; 4 rangaistus.

Niinpien, kun vihollinen on saanut ihmisen luonnon turmella ja waltansa alle, ilmestyy synty hirmuisuudessa muodosja, weljen murhasja. Näyttääksensä tämän asian totuutta, kertoo Pyhä historia juurtajaksain Kainin syntymisen ja hänen elinkeinonsa. Hänen nimestään päätetään, että Ewa luuli jo tämän olewan sen luvatus waimon siemenen, jonka tuli rikkipolkea käärmeen pään s. o. hämitää syynin wallan; sillä nimi Kain merkitsee „Woitto“. Mutta kun hän näti tämän ensimmäisen poikansa jo hamasta lapsuudesta olewan saman syynin wallanalaisen kuin he itsekin, ja kun sitte syntyi vielä toinen poika, näti hän sen toiwonsa turhaksi; sentähden nimitti hän tämän Abel, joka merkitsee „Turhuus“.

Ettemme missään jäisi tarpeellisia tietoja waille, tuopi Pyhä historia asiaan kuuluvat pienimmätkin seikat esiin; niinpä kerrotaan Kainin olleen peltomiehen ja Avelin lamppurin. Näistä elintarpeistaan kantoivat he kumpikin Herralle lahjansakin: Kain uhraasi maan hedelmistä ja Abel laumansa esikoisista.

Tässä nyt tulee ensiterran esiin uhrijumalanpalvelus, joka köypi läpi vuosituhansia ja jonka warjossa ihmiset etsiwät rauhaa ja sownioa Jumalan edessä; sillä perus-aate uhriassa on saada sowitziksi sitä kauheata riitaa, joka on ihmisen syntisyhden ja Jumalan pyhyyden välillä. Mutta ei kuitenkään härkäin ja lauristen weri, eikä hehkoisten tukka sitä sowitzoa täydelliseksi tehnyt, se oli waan warjo ja esikuwa siitä uhrista, jonka Kristus teki Golgatalta kaiken maailman synnin täydelliseksi sowninoksi. (Katso Hebr. epist. 9: 11—14.)

Mutta Jumalanpalveluksessa woipi jumalatontin ul-

konaisella menoillaan lähestyä Jumalaa, miten vanhurskas-
tin, jonkatähden sitä ihmisilmä ei voi tuntea ja tuomita;
se on Herra yksin, joka tuntee sydämet ja voi eroittaa py-
hät ja vanhurskaat jumalattomista. Ihminen itse saattaa
kuitenkin tuntea itsensä, josko hänen palveluksensa on Ju-
malalle odollinen, jos hän waan tutki sydämensä tilaa ja
tietää sen, että Herra waatii kokonansa häneltä hänen sy-
däntänsä, johon uhripalveluskin piti ihmismieliä taiwut-
taman.

Mutta Herra katsoi leppyyisesti Abelin ja
hänen uhrinsa puoleen. Mutta Rainin ja hänen
uhrinsa puoleen ei Hän leppyyisesti katsanut. Syy
tähän ei ollut warmaankaan uhrilahjan erilaisuudessa, waan
lahjoittajan mielen tilan ja sydämen erikaltaisuudessa. Luul-
tawasti asui Rainin sydämessä jo pitkin aikaa kolkkaus, tyy-
tymättömyys ja nurjamielisyys, waikka se nyt wasta tulee
nähtyihin, kun pitää osottaa kiitollista ja anteliasta sydäntä
Herraa kohtaan. Tällöinen on aina jumalattoman sydän,
kun hänen pitää tuoda lahjansa Herralle s. o. ylläpitää
Jumalan asettamia laitoksia: kirkkoa ja koulua sekä maail-
mallista esiwaltaa. Mutta Herra sanoo prof. Malakian
kautta 3: 10. Tuokaat täydelliset kymmenekset mi-
nun aittaani, että minun huoneessani ruokaa
olisi: ja niin koetelkaat minua, sanoo Herra Se-
baot, ellen minä myös awaja teille taiwaan akku-
nia, ja wuodata sieltä runsaasti siunausta. —
Ihminen, joka ei tunne kiitollisuuttansa Herraa kaiken hyvän
antajaa kohtaan, joka ei hymärrä arwossa pitää niitä lai-
toksia, joiden kautta Herra Jumala tahtoo meitä wetää
pimeydestä walkeuteen ja kuolemasta elämään, on juuri kuin
Rain, ja silloin synti wäijyy hänen owensa edessä. Kolkko
ja kylmä on hänen sydämensä welvollisuuksiansa täyttäessä;
mutta hänen Jumalanpalveluksensakin on sitte turha; sillä
waikka herra häntä sanansa kautta neuwookin, miten Rai-
niakin, niin ei se häneen waikuta mitään. Mutta silloin

kun sana ei vaikuta järjellä varustetussa ihmisessä totista kääntymystä ja parannusta, silloin ihminen wajoo yhäi suwemmölle syrtiin, miten Kainin ja se saattaa tapahtua lukemattomilla eri tawoilla. Kainille tämä wajoaminen tapahtui niin, että hän farkaiwi weljensä päälle ja tappoi hänen; mutta Judas Iskariotille niin, että hän petti Opettajansa ja Lunastajansa ja sitte hirtti itsensä. Niin synti wallitsee sinun, jos sinä et tottele ja kuule Herran ääntä ja neuwoa.

Weljen murha oli siis tapahtunut, ja waino waimon siemenen ja käärmeen siemenen välillä alkanut; sillä wanhurstas Abel oli kärsinnyt ilman syhttä; niin wiha oli pimmittänyt Kainin hymmärryksen ja niin synti aina tekee. — „Kussa on weljes Abel?“ kuuluu nyt ääni Kainille, joka ei ottanut waroitusta warteen, ei todellut Herran neuwoa. Herra Jumala tahtoo nyt tämän kysymyksen kautta herättää Kainin omaatuntoa huomaamaan rikoksensa julmuutta ja katumaan sitä, jossa tapauksessa hän warmaankin olisi tullut jälleen armoitetuksi, mutta Kain ei ota syhtä päällensä, miten isänjäkin ja miten moni muufin rikoksen alainen meidänkin seasamme, waan hän kofee perfeellisellä walheella tehdä kaiffitietävän Jumalan kysymykset turhakki — „en tiedä“, sanoo hän. Siihen lisää hän vielä tuon röyhkeän kysymyksen: „Olenko minä weljeni wartia?“ — Kun ei siis Herran armosana vaikuta ihmisessä todista parannusta, niin hänen tähtyhy oppia tuntemaan wanhursta Tuomarin ankara tuomiosana: „Mitäs olet tehnyt? Weljes weren ääni huutaa minun tyköni maasta. Ja nyt firottu ole sinä! Kulkiana ja pakolaisena pitää sinun oleman maan päällä.“ — Mihin auttoi nyt Kainia walheet, joihin hän turwautui? Katso, eikö suurimpaan onnettomuuteen! Ja niin tapahtuu aina sille, joka walheilla tahtoo peittää wäärhytensä, sillä apostoli Paawali sanoo 1 Kor. 6: 9. Ettelö te tiedä, ettei wäärät pidä Jumalan waltakuntaa perimän. Niinpä siis nyt tulee Kainin lähteä Herran kaswain

edestä waeltamaan omilla syntisillä teillensä — Herra hylkää hänen.

Zulistettu tuomiokaan ei herättänyt Rainia ajattelemaan pahaatekoansa, waan hän moittii rangaitustjen ankaruutta, juuri kun se olisi tullut hänen osakseen wähäpätöisestä syystä. Semmoinen on aina tyly ja itseäs ihminen, joka ei luule olewansa koskaan mitään welwollisuuksia lähimmäisiensä ja weljiänsä kohtaan. Hän ei kammo rikossia, milloin waan hänen omat oikkunsa ja etunsa sitä waatiwat; hän antautuu mihin synteihin hywänsä, jos waan saisi rangaitustjen wältetyksi. Mutta semmoinen mieli, joka rangaitustjen peloesta waan wälttää rikossia, on orjan mieli, joka ei ole Herralle odollinen, waan rikossia tulee lauhistua niiden turmellusta tuottawan luontonsa tähden ja rangaitus kärsiä tyytywäisesti. Jos aiallinen rangaitus saattaa meitä katumukseen ja kääntää meitä mieleemme siällön puolesta totiseen elämän parannukseen, niin me tulemme armosta Kristuksen ansion tähden iankaikkisesta rangaituksesta pelastetuiksi.

Katumattomana ja tyytymättömänä erkani Rain Herran kaswain edestä, s. o. Jumalan yhteydestä, waeltaaksensa omilla himoinsa teillä. Hänestä ferrotaan tyllä että hän rakensu kaupurgin ja Pyhässä Raamatussa osotetaan selwästi kuinka tämä sulu oli hywä järkinen, kelseliäs ja taikin puolin etewä, waan mitäpä hywää siitä on kun Herran pelko ja Jumalan tunteminen kuitenkin puuttuu. Jumalattomat perustawat aina toiwonsa tähän maailmaan, mutta maailma katoa ja hänen kunniansakin katoa, mutta wanhurskaan huone pysyy iankaikkisesti. Useinpa tapahtuu meidänkin aikanamme niin, että ne, joille on annettu hywät luonnoulahjat ja taipumukset, hylkääwätkin Herran ja waeltawat omilla himoinsa teillä, ja siitä Jumala meitä armollisesti warjeltoon!

Sitte kertoo Pyhä historia, että Ewa synnytti jälleen poian, jolle hän antoi nimen Seth. Jos me waan tämän mukaan puustawillisesti katselimme Pyhää historiaa, niin

silloin emme tietäisi Adamilla ja Ewalla olleen muuta kuin nämä kolme poikaa: Cain, Abel ja Seth, ja niinmuodoin ihmisten alkuperäinen lisääntyminen tuosta yhdestä ihmisparista olisi aivan hämärä. Mutta 1 Mos. 5: 4 sanotaan Adamista: Ja eli sitte kahdeksan sataa aiasta aikaa ja siitti poikia ja tyttäriä. Tästä näkyy aivan selvästi, että Adamilla ja Ewalla oli kenties sadottain muitakin lapsia, vaikka Moses ei niitä mainitse, koska niillä ei ollut mitään historiallista merkitystä. Sethin syntyminen mainitaan tössä erittäin sen tähden, koska hän oli hurksaan mielenjä Wuoksi kadotetun Abelin kaltainen, jota hänen nimensäkin merkitsee ja jonka hirmuinen kuolema oli warmaankin tuottanut vanhemmille sanomattoman murheen.

Tämä kertomus sisältää niin hirmuisten asian, että meidän täytyy sitä kauhistua mutta kuitenkin sisältää tämä meille tärkeän opin. Tästä nimittäin tulemme tuntemaan ihmisluonnon julmuuden, jommoisiksi se tulee kun se itsensäiheydessä ja tyhyydessä kasvatetaan. — Oi Herra, luo meitä ja kaswata meitä Sinulle odolliseksi Sinun Pyhän tahdos mukaan!

Lisäys I.

Hurskaitten esi-isäin wanhin sukulu'etkko.

Seuraaman kertomuksen selityksen perusteeksi, tulee tässä ensin huomioon otettavaksi se ihmiskunnan wanhin suku, joka — Pyhän Raamatun mukaan — säilytti Jumalan tuntemisen polwesta polveen. Synti sai jo heti Adamin lapsissa niin suuren wallan, että kaikki muut su'ut unhottivat Herran ja waelšiwat omilla himoinja teillä. Edellä kaikkinaisessa pahuudessaan ja jumalattomuudessaan käwi tuo firottu Cainin suku. He olivat kyllä hywäpäisiä ja kelpeliäitä, jopa maailmalle hyödyllisiäkin, mutta se se juuri tahtoo wetääkin ihmisluontoa itseensä luottamaan, itseksi-

synteen ja Jumalan hylkäämiseen, ellei kaikkia avuja tunnusteta Jumalan armolahjoiksi. Hurskoan Sethin suku pysyi kuitenkin wakaana, wälttäen wietellyksiä ja kaikkia ajan hengen waiheita. Seuraawa taulu osottaa heidän järjestyksenjä Adamista Judaan asti hynnä heidän ikänsä:

Adam	eli . . .	930 w.	Arpakjad	eli . . .	438 w.
Seth	" . . .	912 "	Salah	" . . .	433 "
Enos	" . . .	905 "	Eber	" . . .	464 "
Kenan	" . . .	910 "	Peleg	" . . .	239 "
Mahalalcel	" . . .	895 "	Regu	" . . .	239 "
Jared	" . . .	962 "	Serug	" . . .	230 "
Henok	" . . .	365 "	Mahor	" . . .	148 "
Metusalak	" . . .	969 "	Tarah	" . . .	205 "
Lamel	" . . .	777 "	Abraham	" . . .	175 "
Noa	" . . .	950 "	Jiak	" . . .	180 "
Sem	" . . .	600 "	Jakob	" . . .	147 "

jolla oli 12 poikaa, joista jalomielinen Juda tuli Wapah-tajan kanta-isäksi.

Näistä hurkskaista esi-ijistä eli patriarchoista on muutamilla erinäisiä merkkillisyyksiä mieleen pantawina; niinpä kertoo Pyhä Raamattu 1 Mos. 5: 24. Henok'ista että Jumala otti hänen pois jollakin toisella tavalla, eikä kuoleman kautta. Metusalak oli taas siitä merkkillinen, että hän eli kaikista ihmisistä korkeimpaan ikään. Olipäättään osot tautuu ihmiskunnan alkuaikoina huomiota herättämään ihmisten korkea ikä. Warmaankin oli siihen hynnä senaikuisien ihmisten ysfinfertaiset elintawat, wahwempi ruumiin rakennus ja raitis-ilma, koska silloin tiettäwästi ei vielä niin moninaiset mätänemiset kun nyt olleet ilmaa saastuttamassa. Abrahaamista alkoi wähitellen karttua Israelin kansa, jonka waiheet owat merkkillisimmät maailmassa ja joka kokonaisuudessaan säilyttää Jumalan tuntemisen kaikille tulewille sukukunnille ja kielille siunaukseksi ja pelastukseksi. Sentähden on tämän kansan historian tunteminen meille kaikista tärkein.

5. Vedenpaisumus.

Kertomuksen päätohtina ovat: 1. Ihmiskunnan lisääntyminen, mutta samalla pahundekin lisääntyminen. 2. Herran uhkaus ja päätös. 3. Noan pelastus. 4. Liitto.

Ihmiskunnan lisääntymiseen oli nähtävä ja luonnollinen syy heidän korkea ikänsä, jonka seurauksesta syntyneiden luku oli kuolleiden lukua paljoa suurempi; waan mikä oli sritte heidän pahuutensa lisääntymisen syy? Tähän saamme selityksen 1 Mos. 6: 1, 2, joissa kerrotaan että tämä, edellä lueteltu hurstas suku, oli awioliittojen kautta sekautunut jumalattoman Rainiin su'un kanssa. Tässä tulee siis esiin, kuinka tärkeä on jumallinen ja puhdasmielinen waimo talossa. Katso, tässä on waimon ihana ja korkea kutsumus, johon häntä tulee kristillisen kasvatuksen kautta valmistaa, tulewan sukupolwen onneksi ja siunaukseksi, sillä hänen vaikutuksensa perheessä on suuri. Huonosti kasvatettu jumalaton emäntä, äiti talossa' muuttaa wähitellen oko perheen jumalattomaksi, jota ei miehen luja luonnekaan woi wastustaa ja niin todellakin pahuus enenee. Koska siis hurstaa sethyläiset olivat rakentaneet awioliittoja jumalattomuudessa kaswaneiden Rainin tyttärten kanssa, syntyi siten onnettomia awioliittoja, keskinäisiä riitoja ja paheita awiopuolijoiden keskeen ja niinmuodoin pahuus enenemistään eneni. Maailma oli jo noin 1500 vuotta seisonut ja warmaankin oli Herra kokenut henkenä kautta herättää ihmisluntaa ja johdattaa häntä pimchdestä walleuteen, waan huonon perheelämän ja lastenkasvatuksen pyörteessä kaikki tufahuudettiin; sentähden sanoo Herra: „ei minun henkeni ole wallitsewa ihmisessä ianka ikkisesti, hän on erhethyksisjansa liha“. Kun ei siis Herran henki saa wallita ihmisessä, niin silloin hänessä wallitsee pahuuden henki — hän on mielestänsä lihallinen s. o. hän ei huomärrä eikä käsitä hengellisiä asi-

oita, erittäinkin mitä hengen kehittämiseen, oppimiseen tulee. Maailma oli jo toista tuhatta vuotta seisonut, waan ihmiset eivät tällä aialla vielä mitään oppineet. Oppi ja tiedon kautta tahtoo Herra Jumala päästä valittsemaan ihmisistä. Oppi ja tieto kehittävät ihmishengessä hyviä, jumallisia aatteita ja tunteita; mutta jos ihminen ei enene hyvyhdessä, niin hän enenee pahuudessa. Sentähden tulee meidän aina ottaa wiisu waari Herran hengen vaikutuksesta, jonka Hän Pyhän sanansa ja saarnawiran palveluksen kautta meille tarjoaa.

Waikka nyt Herra Jumala näki ihmisten pahuuden suureksi, antoi Hän vielä ihmiselle suuresa laupiudessaan ja pitkämielisyydessään 120 vuotta parannuksen aika. Tällöinen parannuksen aika on meille kaikille armosta annettu; sillä tuo 120 vuotta merkitsee ihmisen ikää; ottakaamme itsekufin kohdastansa siitä waari ja ajatelkaamme tällä meidän aiallamme, mitä meidän rauhaamme sopii. Mutta jos me emme tällä aialla tee totista ja uskollista parannusta, niin on Herra Jumala sanowa vielä nytkin: „ihmisen, jonka minä loin, tahdon minä hukuttaa maan päällä“.

Mutta wanhurskas pelastetaan hirmuisena koston päivänäkin; sillä Noa löysi armon Herran edessä, koska hän oli hurstas ja eli jumalisesti. Herran Jumalan Pyhyys ja Wanhurskaus ilmesiny aina siinä armona ja totuutena, että Hän rangauksensa jumalatonta ihmiskuntaa, pelastaa kuitenkin ne, jotka Hänen päällensä uskowat ja luottawat. Niinmuodoin käski Herra Jumala Noan tekemään itsellenjä arkin pelastukseksensa ja ilmoitti hänelle wanhurskaan tuomionsa. Kuuliaisuutta oli Noa ennenkin Herraa kohtaan harjoitellut ja kuuliaisesti tähttää hän nytkin Herran käskyn ja katso, sepä on hänen pelastuksen. Kuuliaisuus on aina ihmisen paras kaunistus, jumalaisuuden merkki ja parhain awu, jota ei saawuteta ilman harjoitusta. Herra Jumala on antanut meillekin kristil-

lisen seurakunnan, jota Hänen palveliansa kristillinen esivalta Hänen tahtonsa mukaan hoitaa. Tässä seurakunnassa tulemme mekin pelastetuiksi iankattisesta kadotuksesta, jos me waan uskonkuuliaisuudessa harjoitamme niiden ehtojen täyttämistä, mitä tämän seurakunnan yhteys ulkonnaisesti ja sisällisesti meiltä waatii. Noa osotti sisällistä kuuliaisuuttansa siinä, kun hän luotti Herran sanaan ja uskoi wedenpaisumuksen tulewan, ja ulkonnaisesti siinä, koska hän antautui siihen waiwaan ja kulutukseen, mitä tuo suuri työ häneltä waati; sillä arkin tuli olla Herran käskyn mukaan 300 kynnärää pitkä, 50 kynnärää leveä ja 30 kynnärää korkea, warustettu kahdella olinsijakerroksella ja sangeu useilla asuinsijoilla useitten eläinlajien pelastusta warten. Epäilemättä tuotti tämän tekeminen Noalle yksinään suuren kulungin, johon ei uskoton maailma suinkaan tahtonut ottaa osaa, mutta hukkuikin wedenpaisumuksessa. Niin tulee meidänkin osottaa sisällistä kuuliaisuuttamme Herran sanalle, joka opettaa meille että on tulewa viimeinen tuomiopäiwä, jolloin kukin saapi palkan sen mukaan, miten hän kalliin armonaitansa wiettänyt on; ja ulkonnasta kuuliaisuuttamme siinä että me teemme työtä, näemme waiwaa ja kulutamme warojamme kristillisen esiwallan, kirkon ja koulun ylläpitämiseksi, sillä niiden kautta tarjoaa Herra meille nyt pelastuksen; mutta uskommeko sen?

Noa ei ollenkaan epäillyt Herran sanaa. Hän oli jo elämän kokemuksissa ja kuuliaisuuden harjoituksissa oppinut tuntemaan Herran sanan totuuden ja se oli hänelle elähtämäksi woinaksi tässäkin yriyksessä. Hän festi kaikki naurut ja pilkat, joilla uskoton maailma häntä warmaankin kohteli ja hän meni arkkiiin ja hänen poikansa Sem, Ham, ja Jafet ynnä heidän emäntänsä. Samaten menivät kaikki naiset eläimet parittain Noan tykö arkkiiin. Eläimillä onkin luontoon kätetty ominaisuus hakea ihmisen läheisyydessä suojaa suurien myrskyjen noustessta, mutta tässä johti Herran käsi eläimet, miten Noankin pelastuksen tielle. —

Näissä toimisissa puuhaili Noa ja siunaus oli sittenkin hänen osansa; mutta toisin oli laita tuon uskottoman ihmiskunnan keskellä. He söivät ja joivat, naitivat ja huolivat sanoo Wapahtajamme, niinkun Matheus 24: 38. kertoo. Ihmekös siis, jos Herra päätti hukuttaa kaiken lihan, koska he waan pitkittivät tuota lihallista elämäänsä, huolimatta Jumalasta ja Hänen armotarjouksistansa.

Mutta ei Herra anna itseänsä pilkata! Noan mentyä arkkiin, alkavat vedet kohota maan sijuksista ja laskehtia ylä — ilmoista rankkajateena maan pinnalle, wajottaen ihmiset ja eläimet — weden alle. Silloin wesi nousi niin korkealle että arkki, joka painollansa upposi 15 kynnärää weteen, ei tarttunut korkeimpaankaan wuoren huippuun. Kaiken lihan loppu oli nyt tullut ja armon aika oli päättynyt. Rauhulla näkee nyt uskoton ihmiskunta olewansa perikatonsa partaalla, mutta Herran wihan ja koston päiwä oli nyt tullut, jonka he eiwät luulleet milloinkaan tulewan, ja pahuus kufistetaan kokonansa.

Koska nämä kaikki tapahtuivat Noan silmäin edessä, waltasi luultawasti silloin hänen woimalliset tunteet Jumalan Pyhyden ja Wanhurksauden läsnä-olemisen tähden. Miksi oli Jumala hänelle yksinään osottanut näin suuren armon, sitä ei Noa woinut käsittää, eikä wanhurksas koskaan sitä käsitä ja tiedä ansainneensa; sillä hän tuntee syntinsä ja turmelluksensa paljouden, eikä woi lukea omaa ansiotonsa.

Mutta kun weden walta maan päällä wiippi wiipymistään, tunsi Noa warmaankin jo itsensä hyljättyksi ja epäuskon oireet alkawat häntä ahdistella, joka nähtyy siitä koska Pyhä historia kertoo: Jumala muisti Noaa ja kaikkiä eläimiä, jotka hänen kanssansa oliwat arkisja. Wanhurksas pelkää aina Jumalan häntä unhottawan ja hylkäävän, mutta wäärä pelkää Jumalan Pyhyden ja Wanhurksauden läsnä oloa. Tämän läsnä-olon — uudella armo-osotuksella — saikin Noa taas nähdä; sillä

wedet laskeutuivat näennäisesti suuren tuulen vaikutuksesta, waikka se tapahtuikin Jumalan tahdosta; sillä Jumala antaa usein apunsa ihmiselle jonkun luonnollisen ja vähäpätöisen seikan välityksellä. Mutta ihme kyllä! Waikka teksti kertoo tuulen vaikuttaneen veden laskeutumiseen, asettuu tuo suuri arsti kuitenkin murtumatta kauniisti Araratin nuorelle, joka on Armeniasja Mustan ja Kaspien meren välillä. Suursta itävästään saapi Noa nyt jälleen ihailta kiviä maata, joka oli lähes vuoden ajan ollut vedellä kokonaan peitetty, mutta nytkin vielä niin wetinen ja liejuinen ett'ei arkista lähteminen vielä woinut tapahtua. Sen tähden lähettää Noa ensin arkista kaarneen (korpin), joka lenteli sinne, tänne, hakien vedessä ajelehtamia kuolleitten ruumiita ruu'aksensa. Koska siis kaarne luonnollisesta syystä wiihtyy jo hyvin wapaudekseen, lähettää Noa nyt tyhjänä tyhkyksen, joka palajaa pian takaisin, kun ei vielä löytänyt tyhntä ja lehdosta laaksoa mieluisiksi olinpaikakseen. Tästä Noa ymmärsi arkista lähtemisen vielä liian aikaiseksi, sentähden odotti hän 7 päivää ja lähettää jälleen tyhkyksen arkista. Wasta myöhään ehtoolla palajaa vielä nytkin tyhkyksen ja katso ihmettä! hänellä on tuoreen öljyyn lehti noukassa. Kuitenkin odottaa Noa vielä arkisjania 7 päivää, ennenkun hän awasi arkin akkunat ja ovet ja päästi kaikki wapauteen kokonaisen vuoden arkisja oltuansa; mutta tämän hän teki Herran käskystä, katso 1 Moos. 8: 15, 16. — Oikea kuuliaisuus odottaa aina Herran neuvoa.

Armollinen ja Laulias on ollut Jumala Noaa koftaan ja niin Hän on ainakin omillensa. Hän yhänsä on welwollinen saamaan kiitoksen ja kunnian; ihmeös siis, jos nyt Noa rakentaa alttarin ja uhraa Herralle kiitosuhria. Tässä siwumennen tulee huomioon otettawaksi alttari, jota ei tähän asti vielä Pyhä historia ole maininnut uhrivalwelluksen yhteydessä, waan joka nyt tulee pienenä lisäykseenä Jumalanpalwelluksen toiminnossa, warmaankin osot-

teeksi kaiken kehkeytymisen ja edistymisen oikeutta maailmassa. Jos olisin Noalla syhtä kiitos-uhrinza kautta lähestyä Herraa armollisen pelastuksen edestä, niin on meillä paljoa suurempi syh kiittää Häntä, koska Hän on antanut ainoan Poikansa meille Wapahatajaksi ja pelastajaksi iankaikijesta kadotuksesta. Ja jos waan ihminen tuntee Herran hywät työt lähestyessään Häntä kiitosrukouksessa, niin silloin lähestyy Herra häntä erinäisellä siunauksella. Jumala siunasi nyt Noan ja hänen poikansa, asettaen heidät nyt uudistetun ihmiskunnan kanta-isiksi. Heidän tuli nyt siunauksella jälleen liiäytyä ja enentyä ynnä täyttää maa, joka oli kaikialle awoina heidän edessänsä. He saawat myöskin warman watuutuksen Jumalan lupauksesta: ett'ei tästä edes enää wedenpaisumuksella kaikkea lihaa hukuteta, ja tämän lupauksen ulkonaiseksi merkiksi Herra asettaa kaaren pilwiin. Monet owat arwelleet, että mufa kaari on ollut olemassa enentin, waan nyt se wasta asetetaan tämän uudistetun liiton merkiksi. Mutta kun geologisten tutkimusten kautta on tultu siihen ymmärrykseen, että wanhimppina aikoina on ollut olemassa toisenlaisia kaswia maanpinnalla kun nyt, ja nämä owat suurten mullistusten tapahutesa maanpinnalla, hautautuneet maakerrosten alle, josta niitä nyt kiwihiilinä laiwetaan ihmiskunnan käytettäväksi, niin täytyy otassua että ilmapiirikin on ollut silloin toisenlainen. Ja koska Raamatussa ei mainita sadetta ennenkun wedenpaisumuksen aikana, niin on luultawa ettei pilviä ja sadetta eikä siis kaarta ennen wedenpoisumusta ollutkaan, waan kaswikunta sai wirkietyttä sumun ja nytyistä suuremman hökästeen kautta.

Herra Jumala on siis suuresta armostansa ja laupiudestansa asettanut kaaren pilwiin liiton merkiksi, joka on kaikille ihmisille todistawa Hänen isällistä hywytytänsä ja lupaustansa, jonka mukaan ei kyntäminen ja kytwäminen lakkaa niin kauan kun maailma on olemassa ja siis ihmiskunta saapi huolelta edistyä ja kehittyä uudestaan siunat-

tuna olentona. Meikin olemme Pyhässä kasteessa tehneet liiton Jumalan kansa ja tulleet osallijiksi siunauksesta; waeltapaamme niin Hänen edesjäänsä ettei se ole hukkaan meille annettu. — Jumala meitä siinä armostansa auttafoon!

Waikka wedenpajumus on uskowaiselle airwan helppo hymmärtää ja käsittää ja tieteenkin kannalta on se todistettu olleeksi, niin epäuskon sankarit kuitenkin rohkenewat tuoda esiin kysymyksiä, jotka heidän mielestänsä kumoawat nämä edellämainitut Taimoalliset totuudet. He woivat sanoa esimerkiksi: mistä owat sitte ihmiset tulleet Amerikkaan ja muihin Tyhnen meren saariin, koska Amerikka löydettiin vasta 1492 j. K. ja kuitenkin siellä oli jo ihmisiä? Tähän me waistaamme rohkeasti: Herra on ne kaikki sinne johdattanut. Niinkun tulemme Babelin tornin kertomuksessa tarkemmin näkemään: ihmiset raakuuden tilassa oliwat julmia ja siis pakeniwat toinen toisiansa, ja niin ei ollut vuosituhanien kuluessa Beringin salmi mitään suuri este heidän tiellänsä. Eläinten suhteen taas saattoi helposti tapahtua niin, että Herra kutsui niihin olennoita, joko uusilla luomisilla tahi jollakin muulla meille käsittämättömällä keinolla pelasti niitä eri paikoilla weden tulwan aikana, onhan Hänellä tylläkin keinoja, eikä Hänen kädensä ole koskaan lyhetty.

Koko tämän kertomuksen sisältö osottaa meille Jumalan Wanhurstauden ja Pyhyhden, joka ei woi kärsiä syntiä ja jonka tuomiot owat oikeat. Sentähden O Herra! älä tee meille meidän ansiomme jälkeen, waan anna meidän löytää armo Sinun edesjäs, että me pelastetuiksi tulijimme.

Lisäys II.

Katsaus ihmiskunnan vaiheisiin Noan aikana.

Ennenkun rupeemme jatkamaan tutkinnoitamme eteenpäin, tulee meidän ensin saada selväksi tämän uuden kantasijan, Noan poikien suhte Jumalaan, heidän mielenlaatunsa ja uskonnollinen kantansa. Itsestään Noasta me kyllä tiedämme jo, että hän oli wakaa ja kuuliainen Herran tahdolle, mutta miten oli hänen poikiensa laita, tulemme selville kun katsellemme 1 Moosel. 9: 20 —. Siinä kerrotaan, että Noa — arlilta päästyensä rupeaa harjottamaan maanviljelystä elinkeinonansa. Hän istuttaa wiinopuita ja tekee kokemuksia niiden hedelmäin käytännöstä ja waitutuksista. Sitähän todistaa mainitun lu'un 21 w. Ja hän (Noa) joi wiinaa; ja juopui ja makasi peittämättä majassansa. Hän juopui nähtävästi tietämättänsä wiinan (wiinin) waitutuksesta ihmisruumiisen ja hengen lahjoihin. Mutta koska hänen poikansa Ham näki isänsä peittämättä makaawan majassansa, kertoi hän sen weljillensä. Hänen olisi pitänyt osottaa lapsellista kunnioitusta isäänsä kohtaan ja olla weljille jo pelkän häveliäisyydenkin tähden kertomatta, tahi jos hän sen ilmoittikin, niin tuli s: hänen ilmoittaa lapsellisella kunniatuntoisuudella. Warmaankin hän käyttäytyi tässä — weljille kertoessaan — raa'asti ja epäsiweelisesti, joka todistaa hänen sydämensä ilkeyttä, saastaisuutta ja riettautta, ja tässä tapauksessa oli hän enemmän pahuuden lewittäjä, eikä kufistaja; mutta Sem ja Jafet ottivat waatteen ja peittiwät isänsä alastomuuden. Sitä kun Noa heräsi wiinastansa ja sai tietää poikainsa käytöksen, kirosi hän Damin nuorimman poian Kanaan sanoen: „Kirottu olkoon Kanaan: olkoon hän orjain orja hänen weljeinsä seassa.“ Noan tuomoinen käytös saattaa meidät kokonaan epäilemään hänen oikeatuntoisuut-

tausa, koska hän rankaisee sen, joka ei ole rikoksen tekiä. Mutta koska Herra Jumala sanoo: Minä olen väkewä ja kiiwas Jumala, joka etsiskelen isäin pahat teot lasten päälle kolmanteen ja neljänteen polween, jotta minua wihaawat; koska Hän niin sanoo, niin antaa tämä meille puolustuksen aihetta Noan teolle. Wanhurskas tekee niinkun Jumala tahtoo. Ja selwä on, että Noa, paljon kokenut ja nähnyt mies, näki tarkalla profetalisella silmällänsä kauas tulewiin aikoihin ja sukupolwiin, joiden pahuus ja jumalattomuus johtaisi erittäinkin Kanaanasta. Eihän Ham, Kanaan isäkään jää tästä rangaistuksesta ojattomaksi, sillä hän saa nyt surulla kuulla sukunsa tulevaisuuden, johon hän tietää olewansa alkujuurilkeän luonteensa ja huonon kaswatustapanja kautta.

Tämä Noan kirouomio toteutuikin erinomaisesti; ja maailman, eli yleinen ihmiskunnan historiakin antaa siihen selviä todistuksia. Hamin jo mainitun nuorimman pojan jälkeiset waelsiwat sittemmin Babelista länsi-ilmaa kohti ja pyhähtiwät Wälimeren rantamaille, joka sittemmin heidän sukunsa nimellä Kanaanin maaksi sanotaan. Heidän pahuutensa tulikin jo Josuan aikoina täyteen mittaan, jolloin Herra antoi heidät Israelin kansan käsiin orjiksi ja häwitettäväiksi. Sitäpaitsi kantaa koko Hamin suku, vielä tänäkin päivänä kirouksen todistuksia Afrikassa, johon he enimmäkseen koteutuivat; sillä tunnettuhän on, että Neekerikansat Afrikassa ovat vielä nytkin suuriman raakuuden ja pakanuuden tilassa, kärsien ruumiillista ja hengellistä orjuutta. Emmekä tuota ihmettelekään, sillä jumalattomuus ja synti saattaa meitä ainakin orjiksi; mutta autuas on se kansa, jonka Herra on Jumala.

Samaassa tilaisuudessa siunasi Noa erittäinkin Semin, jonka suvusta johtuu Jumalan oma Israelin kansa ja maailman Wapahtaja. Hän siunasi myöskin Jafetin, jonka tuli ajua Semin majoissa ja, jonka sukuun mekin Suomalaiset kuulomme. Me asunne Semin hengellisessä majassa, kris-

tillisen seurakunnan yhteydessä; kiitetty ja ylistetty olkoon Herran Semmin Jumala kaiken sen armon edestä — koska mekin olemme saaneet tilan Semmin jalovimman pojan Jesuksen Kristuksen majasja.

6. Babelin torni.

Sisälto: 1. Ihmisten nudestaän lisääntyminen; 2. Heidän kielensä; 3. Heidän olinpaikkansa; 4 Herran ilmestyminen.

Herran Jumalan käskyn mukaan tuli ihmiskunnan nytkin lisääntyä ja täyttää maata s. o. saattaa maa kaikkialla asutuksi. Ja niinkuin jo on ennenkin sanottu, tapahtui lisääntyminen luonnollisesti, sen aikuisien ihmisten korkean l'än seurauffesta. Hän tahtoi ihmisten lisääntymisen kautta ihmiskunnalle osoittaa ijällisen hywyhtensä, edestatsomalla itseskullekin hänen toimensa ja elatuksensa; sillä Hän on suuressa wiisuudessaan kätkenyt maahan aarteita, jotka sieltä vähitellen johdatetaan esiin ihmiskunnan käytettäväksi ja hyödyksi. Sentähden kaikkinaisen edistymisen ehtona oli ja on alewa maan ympäri asuttaminen. Ofsi paikka tarjoaa näet yhtä ja toinen toista ainetta ihmiskunnan yhteiseksi hywäksi ja keskinäisen kehittymisen waukuttawaksi woimaksi, sekä Jumalan hywyhden ja wiisauden tuntemiseksi.

Mutta k o k o m a a i l m a l l a oli yhtäläinen kieli, kertoo Pyhä historia. Waikka meidän uskomme sen tuntemisesta ei riipuffaan, niin lui'entkin sen tietäminen, mikä tunnetuista kielistä oli alkukielenä, huwittaisi meitä suuresti. Nojautumalla muutamiin huomattaviin kohtiin, saatamme otaksua, että niin sanottu Sanskrit kieli oli ensimmäinen kieli. Arwelomme perustamme nimittäin siihen, koska tämä kieli on erittäin kaunisointuinen, jommoisena pidämme wiattomuuden tilassa kielenkin olleen; toiseksi koska tässä kielessä on wähän sanoja; sillä ihmisten elämän tarpeet ja

maatimukset olivat silloin vielä kowin vähäiset tarmitakseen enemmän janoja; ja kolmaneksi siihen, koska sitä kieli-murretta tavataan vieläkin semiläisissä heimoissa indialaisissa kansoissa, jotka Noan siunauksen waiutuksesta kaisen muunkin alkuperäisyytensä paremmin säilyttivät.

Olinpaikakseen walitsivat ihmiset Uraratilta lähdetty-änsä ihanan ja hedelmällisen ledon Sincarín maalla, Eufraat- ja Tigris-wirtojen välillä. Huolimatta Jumalan käskystä, asettuivat he siihen janoen keskemänsä: „Käyhläämme, rakentakaamme meille kaupunki ja torni, joka taiwaasen ulottuu, tehdäksemme itsellemme nimen, ett'emme hajoa isi kaikkiiin maihin.“ Di sinä tottelematon ja uppiniskainen ihmiskunta! Sinä tiedät Herran käskyn ja kuitenkin et seuraa sitä. Mutta, joka hylkää Herran käskyn, hän hylkää Herran; katso, „eikö kuuliaisuus ole parempi kuin uhri“? — Warmaankaan ei itse kaupungin rakentaminen ollut Herran tahtoa vastaan, koska kaupungin ja yhteiskunnan perustamista saatetaan pitää ihmis-olemän ulkonaisen edistymisen merkinä; waan se mieli, joka tässä ilmestyy, oli paha Herran edessä. Erit-täinkin tuo suurta nimeä tuottawa torni, jonka luuloteltiin taiwaasen ulottuvan, oli wastoin laikkea järkeä ja erittäin-wastoin Jumalan tahtea. Koska sen tuli ulottua taiwaasen asti ja koska he eivät tahtoneet hajota kaikkiiin maihin, niin oli heidän ajatuksensa warmaankin sen tornin avulla tulla suorastaan taiwaasen, ilman kuolemaa näke-mättä! He olivat siis sen kautta asettuneet suorastaan Jumalan tahtoa vastaan. Koko ihmiskunnassa wallitfi vielä suuri tietämättömyys ja siitä seuraawa it ekkäisyys ja ylpeys. Kaikissa yrityksissä luotettiin kofonansa ihmis-ne-roon ja woimaan. Jumalan apu ja armokaitjemus oli kofonansa hyljätty; ja Jumala armahtokoon! meidänkin aikoinamme näkyy samantaisia merkkejä. Useat luottawat omaan wiisauteensa, woimaansa ja rikkauteensa. Herran Pyhä sana ja käskyt unhotetaan ja ylitse käydään. Kuo-

lema ja ijankaikkinen elämäkin uskotaan toisin kuin Zumalan sana neuvo. Semmoisiin mieliin ja sydämiin ei saarna eikä opetus vaikuta mitään, ja he ovat perikadon partaalla; sillä ennen pitkää astuu Herra alas ja hajoittaa hänen ja hänen huoncensa niinkuin akanat tuuleen, mutta vanhurskaan huone pysyy iankaikkisesti.

Ihmiset niinmuodoin luulivat voivansa tehdä wäkiwaltaa Herran hyvää ja armollista tahtoa vastaan, mutta silloinpa astuukin Herra alas s. o. Hän ilmestyy ihmetyhön kautta heidän keskellensä silloin, kun he eivät luule Zumalaa läsnä olevankaan. Laupias ja pitkämielinen Zumala ei heitä kumminkaan ansionsa mukaan rankaise. Hän sekoittaa waan heidän kieltensä, joka teki turhaksi kaisen heidän yrityksensä. Eri kielistä seurasi eri mielet, keskinäiset riidat ja torat, jotka ovat aina yhsiyhtijissä ja yhteiskunnissa waltitsewan jumalattomuuden merkit. Kun he siis eivät totelleet Herran läskyä, waan asettuivat ylpeästi sitä vastaan, tähtyi heidän nyt kesää kurituksen kuorma, kärjää toinen toistensa sortoa ja siis lähtää kumminkin ympäri maan, oppiaksenä tämän kautta nöyryyttä ja kuuliaisuutta, ja tullaksensa sen kautta mahdollisiksi vastaan ottamaan Herran hengen wastaisia vaikutuksia ja neuvoja. Anna tiesi Herran halttuun ja toivo Häneen; kyllä hän sen tekee. Psalm. 37: 5.

Tottelemattomuutensa tähden oli siis ihmiskunta westänyt päällensä ankaran rangaistuksen. Mutta, jos he olisivat suorastaan Herran tahdon mukaan hajonneet kaikkiin maihin, niin olisi se ollut merkitykseltänsä toisenlainen. Silloin he olisivat kaikki yhjimielisesti uskon kuuliaisuuden kautta rippuneet kiinni Herrassa, palvelleen toinen toisiansa eri maansa tuotteilla, ja niin pitäneet aina keskinäistä soppua ja yhteyttä toistensa kanssa, waan nyt tuli heidän tämän kowan koulun kautta oppia tuntemaan pahuutensa ja Herrasta pois luopuneen mieltensä. Ja jos ihmiskunta op-

pi tuntemaan ylitsekähmyisensä ja syntinsä, niin Kristuksen risti yhdistää meidät jälleen.

Nimi Babel, joka merkitsee sekoitus, annettiin tälle sentähden, koska tuo ihmeellinen ja suuri kielen sekoitus tapahtui siellä. Siitä erkaniivat Noan jälkeiset ympäriinsä: pääasiallisesti Hamilaiset kuumiin etelämaihin; Jafetilaiset itään ja pohjoiseen ja Semiläiset Indian ja Walimeren välille. — Tähän aikaan vaihtui ympäröivä luonto voimakkaasti nuoreen ihmisjuluun niin, että eri ilmanaloilla asuivat ihmiset vähitellen ihonsa väriltä muuttuivat erilaisiksi. Ihonsa värin suhteen eroitetaan nyt jo helposti viisi eri ihmisrotua. Kaukasialainen valkea-ihoinen, Mongolilainen kellattawa, Amerikalainen maskenkarwainen, Malaijalainen harmaa ja Neekeriläinen mustapintainen rotu.

Kertomus opettaa meitä tuntemaan ihmisluonteen hylpeyden ja itsekäisyyden seuraukset. — Sentähden opettaa meille, Herra, Sinun pyhän tahtos tunteminen, että me Sinun wanhurstautesi teillä waictaisimme. Surita meitä ja kiusaa meitä ja niin jaata meitä aina oikealle tielle.

Liikitys III.

Uleinen katsahdus Tuomisen ja ihmiskunnan Wanhimpaan Historiaan.

Kaikki ne tiedot, jotka Pyhä Naamattu näistä alkuajoista meille kertoo, ovat wahvoja perustuksia Jumalallisen totuuden tuntemiselle. Ne ovat ainerikkaat ja mieltä ylentävät, jos waan me woiwme ne uskoa; sillä uskoa todellakin tässä waaditaan, eikä näkemistä. Taistellaksemme kiusausta vastaan suolettawaan epäuskoon, tulee meidän tässä suhteessa erittäinkin warustantua Jumalan armon ja totuuden woimalla rukouksen kautta. Sentähden: Pyhitä meitä, Herra, Sinun totuudesjas — amen!

Luomisen ja Ihmiskunnan vanhimman historian kirjoittaja on — niin kuin tiedämme — tuo suuri Herran profeta Mooses. Maailma oli jo pari tuhatta vuotta ollut olemassa, waan Herran palveliaa siinä merkityksessä, jota sanomme profetallisuudeksi, ei vielä ollut ilmestynyt, waikka muutoin hurskaita ihmisiä oli. Profeta merkitsee Jumalan tahdon tulkitсия. Profetan tuli tietää Jumalan tahto ja ilmoittaa se ihmiskunnalle eläväksi voimaaksi uskoon ja autuaaksi tulemistä warten kaikina aikoina; sillä Jumalan tahto on se, että kaikki ihmiset autuaaksi tulisiwat. Niinmuodoin on autuaaksi tulemismme Jumalan suurin armo, miten apostoli Paawali siitä opettaakin. Efes. 2: 8. Sillä armosta te olette autuaaksi tulleet, uskon kautta, ja ettekä itseteistänne: Jumalan lahja se on.

Profetalliseen wirkaan antautuminen, oli kokonaan ihmisten tahdosta rippumaton, waan Herra kutsui ja walmisti itse profetan, miten ja kenen Hän milloinkin tahtoi. Sokainen uskowainen käsittääkin tämän; ja apostoli Pietari opettaa siitä 2 Pietarin 1: 2. Sillä ei yksikään profetia ole vielä ihmisten tahdosta tuotu edes; waan pyhät Jumalan ihmiset owat puhuneet, waikutetut Pyhälältä Hengeltä. Eikö se siis todellakin ole suuri armo, koska Herra itse on kutsunut profetat palvelukseensa, ilmoittaaksensa niiden kautta hyvän ja armollisen tahtonsa langenneen ihmiskunnan pelastukseksi ja autuudeksi?

Joka usko ja kastetaan, se tulee autuaaksi kuuluu uuden liiton sijältö; mutta tätä ihmisten onnea kokee saatana epäuskon herättämällä wastastaa. Ja kun Pyhä Raamattu on autuaaksi telewän uskon ainoa peruste ja Jumalan tuntemisen warsinainen lähde, niin sen uskominen on saatanelle warmaankin suuri harmi, joutatähden hän pimitää järkemme ja sokaisee meitä niin, ett'emme Pyhän historian totuuksia käsittäisi ja uskoisi. Mitäpä sanoisimmekaan ainoastaan pimitethn järkemme kannalta wastausiksi, jos epäuskon sankari teliji meille kysymyksiä luomi-

sen ja ihmiskunnan vanhimman historian tosiperäisyydestä. Tiedämmehän ett'ei yhtään kirjoitettua sanaa — näistä asioista — ollut olemassa ennen Moosetta, joka eli noin 2400 vuotta jälkeen maailman luomisen; mistä hän tiesi kirjoittaa luomisen tapahtumia niin sántilleen, ja mistä hän tiesi kertoella Paradisista, syntiinlanteemisesta, huna muista? Vastataksemme näihin kiusahentisiin tshymyksiin tulee meidän todellakin tuntea se ihmeteltävä voima, mikä Armonsanaa harjoitellessa ja erittäinkin rukousta wijjellensä annetaan. Otamme tähän näytteitä perustuksille, joihin nojautumista emme voi järjen kannaltokaan kieltää.

Mooses sai puheena oliwille kirjoituksille perusteet ensinnäkin suorastaan itse Jumalan hengen välittömän vaikutuksen voimasta, joka kuului hänen profetalliseen wirkaansa, ja toiseksi ihmisten kertomuksista. Epäilemättä kertoi Adam pitkänä elämänsä aikana laajasti kaikille lapsillensa tshysten kaikki ne tapahtumat, mitkä hän oli aikanaan nähnyt ja kokenut; mutta näitä kertomuksia eivät säilyttäneet muut kuin hurstas Sethin suku, joka myöskin niitä kertoi lapsillensa polwesta polveen. Ja koska Noa, tuo uudistetun ihmiskunnan kanta-isä, oli hurstokan Sethin jälkeijä, tiesi hänkin kertoella lapsilleen kaikki ne suuret tapahtumat, mitkä ennen vedenpaisumista ja hänen aikanaan oli tapahtunut. Näitä kertomuksia kuunteli hartaimmin hänen poikansa Sem, jonka jälkeiset taas yksinänsä tulewat Jumalan tuntemisen säilyttäjäiksi polwesta polveen, suusanallisten kertomusten kautta edällä sanotulla tavalla. Mutta hymmenennessä polwessa Noasta alkawat jo nämä kalliit ja mieltä ylentävät kertomukset ihmisten mielisjä vanhentua ja synti saada heidätkin waltansa alle, jota todistaa Pyhä historia Taran, Abrahamin isän, epäjumalisuus. Kuitenkin kaikki ne tiedot, mitkä Tara oli epäjumalisesse mielessään kertonut lapsillensa, tulewat nyt Abrahamille kalliiksi uskon perustukseksi, jonkatähden Herra hänet sitten walitsee in ja eroittaa pois isänsä huoneesta warsinaiseksi Pyhän

Nimensä tuntemisen säilyttäjäksi, sukukuntien ja kansojen siunaukseksi ja autuudeksi, miten tulemme kohta tarkemmin huomaamaan.

Mitä taas Mooses kertoo maailman luomisesta ja tapauksista ennen Adomia, kuuluvat hänen profetalliseen wirkaansa, miten jo on sanottu. Koska kaikki muut profetat ovat katselleet ja ennustaneet tulewia asioita ja ne ovat käyneet toteen, niin miksi siis ei Moosoksen profetallinen katsahdus menneisiin aikoihin olisi myöskin totta? Ja onhan Moosoksen profetallisuus tylläkin taattu niiden ihmeitten nojalla, joita Herra antoi hänen välityksellään tapahtua, ja sen läheisen tuttavuuden kautta, mikä oli hänen ja Herran välillä; sillä hän oli ainoa waimosta synnyneiden seasssa, joka tunsi Herran niin kaswoista kaswoihin. — Niinmuodoin on noiden Pyhän historian kertomusten totuus — wanhimmistakin asioista — täydellisesti luotettava ja uskottawa, niinkuin uskossa harjaantunut sielu sen täydellisesti käsittääkin.

Zätkimäinen Oja.

Israelin Kansan Historia.

Ensimmäinen Aikakausi.

Patriarkain aika

7. Abrahamin kutsuminen.

Sisältö: 1. Abrahamin sukuperä ja oltupaikka; 2. Ihmisen'um epäjumalaisuus; 3. Kutsuminen ja lupaus; 4. Abrahamin kuuliaisuus; 5. Herran ilmestyminen Kanaanin maalla; 6. Ero ja maan valitseminen.

Abrahamin isä Tara oli 8:ksä polvessa Semin jälkeisiä. Hän asui Kaldean Urisa Eufraat ja Tigris virtosten välillä, ja hänellä oli kolme poikaa: Haran, Nahor ja Abram: mutta näistä oli Haran kuollut, jättäen yhden poian, nimeltä Lot, perilliseksensä. Täältä aikoi Tara perheineensä muuttaida Kanaanin maalle (Katso 1 Mooset. 11: 31), mutta pysähtyikin Haraniin Eufraat virran ylävarjille.

Mutta waikka Tara oli hurstkasta Semiläistä sutua, palveli hän kuitenkin epäjumalia — kertoo hänestä Pyhä historia. Synnin walta oli taas anastanut ihmisten sydämet ja omat tunteet, jonkatähden elävän Jumalan tunteminen ja palveleminen alkoi semmoisisa syhdämissä laimistumista ja laimistua. Warmaantiin isien kertomuksia Luonnon ja Ihmisjufulunnan wanhimman historian tapah-

tumista alettiin pitää liialsi wanhettuneina, jonkatähden ne eivät enää löytäneet sydämissä sijaa uskolle; ja niin ikään tapahtuu vielä meidänkin aikanamme, jos emme anna Jumalan Pyhälle Sanalle tähdellistä kunnioitusta ja usko sitä. Maailma oli jo pari tuhatta vuotta seisonut, waan kertomukset lältä aialta ovat supistuneet sängen lyhykäisiksi, waikka tämä aika oli suurista, Jumalallisista tapahtumista ainerikkain.

Ihminen ei siis ainoastaan hymärryksensä ja waipan tahtonsa nojalla voi pyyhä uskossa ja Jumalan tuntemisessa, sillä siihen hänellä itsellään ei ole kylliksi voimia. Jos siis Herra ei pidä meitä erinäisen armokaitsemuksensa alla, niin me pian olemme Hänestä pois eksyneet; sentähden tulee meidän alinomaan rukoilla ja erittäinkin rukoilla: „Tapahtukoon Sinun tahtosi!“ Näemmehän aiwan selvästi tästä kertomuksessa, että ell’ei Herra Jumala taas ryhtynisi suuresta armostansa erinäiseen toimeensa niin ihmiset tuota pikaa unhottasivat kokonaan Hänen ja koko ihmiskunta olisi taas uudestaan perikadon partaalla. Ojotteeksi siitä, mihin ihmiskunta joutuu ilman Hänettä, antaakin Hän kaikki muut kansat waeltaa heidän omilla teillänsä (Ap. t. 14: 16), ja walitsee heistä ainoastaan yhden su’un erinäisen armokaitsemuksensa alaiseksi. Tämän su’un hoitamisella ja kaswattamisella säilyttää Hän suuressa wiisaudessaan Pyhän nimensä tuntemisen kaikille tulewille sukufunnille siunaukseksi ja pelastukseksi. Niinmuodoin tulee tässä nyt esiin huomattawa käänne kohta Jumalan waltakunnan historiallisissa waiheissa ja me tulemme tästä alkain seuraamaan ainoastaan Israelin kansan historiaa, joka alkaa Abramin kutsumuksesta.

Kun siis Tara pysähtyikin Haraniin, tapahtui täällä Herran sana Abramille: „lähdemaaltas ja suwustas ja isäs huoneesta sille maalle, jonka minä sinulle ojsotan. Minä teen sinun suureksi kansaksi, ja siunaan sinun ja teen sinulle suuren

nimen. Ja sinussa pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunatuksi tuleman.“ Herra, joka tuttii ja tietää kaikkein sydämet ja salaisimmattin ajatukset, tunsi Abramian mielihalun ja taipumuksen Totisen Jumalan palvelukseen, waitka tämä ei vielä isän huoneessa ollessa päässyt julkinähtävästifikään, koska hänen silloin tuli totella ja kuulla kaikissa isäänsä. Hän oli syntynyt wähää ennen Noan fuolemaa, ja oli siis arwatenkin saanut kuulla tämän wanhurstan esijän kertomuksia Jumalan suurista teoista entijinä aikoina. Ne tiedot piti Abram kalliina, jonkatähden hänen sydämensä walmiistuikin otolliseksi uskolle ja otolliseksi Herralle.

Ne sanat, jotka Herra Abramia kutiuessaan lausuu ja jotka tarjoawat meille paljon hyödyllistä oppia, jakautuwat kahteen osaan: käskyn ja lupaukseen. Ylipäättään jakautuu kaikkilainainen Jumalan sana, jonka tarkoituksena on ihmiskunnan kutsuminen pimeydestä waltuteen, fuolemasta etämään, kahteen pää-osaan: käskyn ja lupaukseen, eli toisiin sanoen: lakiin ja ewankeliumiin. Käsky waatii meiltä jotakin tekemistä ja ewankeliumi uskoa. Kun siis Abram oli kuullut Herran käskyn, uskoi hän myös ne suuret lupaukset, jonkatähden hän antautuu käskyn täyttämiseen. Isman uskoa ei hän, eikä kukaan woi Jumalan käskyä täyttää ja tulla otolliseksi Jumalalle. Uskon kautta tuli Abraham kuuliaiseksi, kun hän kutsuttiin menemään siihen maahan, jonka hän periwä oli, ja hän meni eikä tiennyt kuhunka hän tulewa oli. (Habr. 11: 8). Hänen uskonsa ja kuuliaisuutensa ei ollutkaan turha; sillä ne, mitä Jumala lupasi, owatkin toteutuneet ja Jumalan lupaukset toteutuwat aina.

Lupauksen ensimmäisen sanan mukaan onkin Abramian suku tullut suureksi. Se toteutui jo Iseraelin kansan karttuesja ja toteutuu vielä yhäti; sillä kaikki uskowaiset owat Abramian sukua ja kansaa ja hän on uskowaiesten isä. — Toinen lupaus toteutui Abramian elämässä; sillä misjä itinä hän eli, tahi mitä hän teki, seurasi häntä kaikissa me-

nestys ja siunaus. Sen tuntee vielä tänäpäivänäkin jokainen uskovaainen elämässään, miten erinäinen Jumalan hyvyys ja armo häntä kaikkialla piirittää; silloinkin, kun hänelle näennäisiä vahingoita tapahtuu, tuntee hän Jumalan siunauksen ja armolaitsemuksen pyhää läsnä-oloa. — Kolmanneksi luvataan hänelle suuri nimi. Jumalan nimi on suuri Hänen suurista teoistansa, mutta annetaan välistä ihmisellekin suuri nimi hänen suuresta vaiutuksestansa, jonkatähden semmoisen ihmisen nimeä kauan muistetaan ja mainitaan. Abramin nimi on tullut suureksi hänen suuresta uskostansa ja kuuliaisuudestansa, joka on kaikkein uskon harjottajain esikuvajensa otettava. — Neljänneksi oli hänestä tuleva siunaus kaikille maailman sukufunnille. Hänen sukunsa oli ainoa koko kansojen joukossa, joka säilytti Totisen Jumalan tuntemisen ja waelsi Hänen teillänsä, jonkatähden hänen sukunsa historian tunteminen tuottaa jokaiselle Jumalan tuntemisen ja Jumalan tunteminen tuottaa jokaiselle siunauksen. Sitäpäiksi, on tästä sukufunnasta sytynyt Wapahtaja, Herraamme Jeesus Kristus, jota Jumalan lupaus erittäin tarkoittaa, ja joka on suurin armonsiunaus kaikille kansoille ja kielille syntein anteeksi saamisiksi.

Uskovaisten sydämessä asuu aina kuuliaisuus Herraa ja maallista esivaltaakin kohtaan, ja sentähden täyttää Abram Herran käskyn. Hän ottaa mukaansa emäntänsä Sarain ja kaiken tavaransa, sekä welsensä Haraani wainajaan poian Totin tavaroinensa ja palvelioinensa ja naeltaa tietämättänsä Kanaanin maalle, jossa nuo ennen mainitut Hamin poian Kanaan jälkeiset asuiwat. Täällä ilmestyy Herra Abramille ja lupaa hänelle ja hänen jälkeisillensä sen maan, ja katso, silloin rakentaa Abram Herralle alttarin ja rientää rukoilemaan, kiittämään ja ylistämään Herran Pyhää nimeä.

Näin Herra asettaa palveliansa jumalattomain kanaanalaisten keselle, jossa hänen tuli kaikin puolin khit-

thä ja edistyä moninaisten vaiheitten kautta Jumalan tuntemisessa, ja harjottaa vanhurskautta, sekautumatta heidän jumalattomiin ja syntisiin menoihinsa. Tämä on kaikille uskowaisille opitti ja esimerkiksi. Kos mekin siis kaikki ahkeran rukouksen, jumallisuuden harjoituksen ja uskon kuuliaisuuden kautta riipumme kiini Herrassa, sekautumatta maailmassa vallitsewan turmellusten ja wietellysten alaiseksi, niin mekin ja meidän sukumme tulee siunauksen perilliseksi ja taiwaallisen Kanaanin omistajaksi.

Mutta paikka, mihin Abram ja Lot karjainensa asetuiwat, tulikin heidän laitumiksinsa liian pieneksi ja ahtaaksi, sillä Herra oli heitä molempia siunannut suurilla karjalauemoilla ja muilla tawaroilla. Sentähden syntyi riita Abramini ja Lotin paimentten välillä, sillä kumpaisenkin palveliat tahtoimat pitää uskollisesti herransa ja isäntänsä puolta. Tätä elämää ei woinut Abramini hurskas ja rauhaa rakastawa sydän kärsiä. Mutta Hän ei kumminkaan nuhtele palvelioita mielettömästi, koska he tällä tawalla tähttivät palveliawellisuutensa uskollisesti, eikä wälinpitämättömästi, miten huonot palveliat. Riita ja tora ei saanut kuiteukaan olla talossa ja sentähden hän esittelee Lotille eron: walitse nyt muka kumpi puoli maasta hywäänsä, minä tyydyn siihen puoleen, jonka minulle jätät. Nyt oli tullut Lotille hetki ja hän walitseekin itsellensä koko Jordanin lafeuden, koska se oli hedelmällisempi ja kaiken puolin edullisempi laitumeksi, kuin wuorisentu, mikä jäi Abramille.

Tässä näemme eroitukien totisen vanhurskauden ja uskollisuuden välillä. Abram tietää olewansa maan perillinen, koska Herra oli hänelle sen luvannut. Hän on Lotille setä ja siis wanhemman sijainen; waan näitä etuoikeuksia ei hän kuitenkaan käytä; hän antaa Lotin walita ensin ja tyytyy siihen, mikä hänelle jääpi, luottaen Herraan. Lotissa sitä vastaan ilmestyy ahneus ja oman woiton pyhntö, miten maailman orjissa ainakin. Hän ei tunne setänsä hywää sydäntä ja kunnioita häntä wanhemman si-

jaisena; hän valitsee paremman puolen yksinään, luottaen siihen; waan silloinpa hänessä ilmestyyhin Jumalasta pois luopunut mieli, ja niin Jumalattomat erotessaan aina tekevät. Mutta Herra, joka kaikkia kaitisia waikuttaa toimittaa koston, joka oikia on. Lot majaili Sodomassa. Mutta Sodomassa kansa oli paha ja rikkoiki kowin Herraa vastaan, lausuu Pyhä historia. Mutta iloisena ja tytyhwäisenä paimentelee Abram laumojansa Hebronin wuorilla laimilla ylistäen ja kiittäen Herraa.

Tästä kertomuksesta tulee meidän oppia tuntemaan senkaltaista uskoa ja kuuliaisuutta, niinkun Abramilla oli; sillä Herra on meitä kaikkia Pyhän sanansa kautta kutsunut ja antanut meille kästyn ja lupauksen.

8. Abramian usko. Jumalan liitto hänen lausunsa. Ympärileikkaus.

Kertomus näyttää että Herra ilmestyy Abramille kolme eri kertaa: 1. wahwistamaan häntä; 2. tekemään liittoa hänen lausunsa; 3. ilmoittamaan poian syntymisen.

Silloin kun ei vielä kirjotettua Jumalan sanaa ollut, ilmestyi Herra omillensa monella eri tawalla. Tällä kertaa ilmestyi Hän Abramille nähsjä, s. o. unessa. Ihminen näkee usein unta maatessaan, waan ne owat ylimaallaan arwottomia mielikuvituksia, koska ne syntyvät luonnollisista syistä. Unen näkö ei ole ihmisen täydellisistä maakaamista, waan se on unen ja walwunnan wälitila, jolloin ihmisen hermosto ainoastaan osaksi joutuu sielun johtamattomaan toimintaan, jonkun silläkertaa ruumiiseen waikutuksen jattuman kautta. Mutta kun Herra tahtoo puhua ihmiselle unessa, silloin eiwät mitkään luonnolliset syyt niitä waikuta ja silloin niillä on suuri merkitys.

Syy, minkä tähden Herra nyt ilmestyy Abramille on varmaankin pelko ja epätoivo, koska Herra sanoo hänelle: „älä pelkää Abram, minä olen sinun kilpeä ja sängen suuri palkkas.“ Olemme jo ennen sanoneet, että vanhurelas pelkää aina Jumalan häntä hylkäävän, ja sehän tässä nytkin tulee esiin. Abram oli jo kymmenkuuta vuotta ollut Kanaanin maalla, eikä vielä ollut merkkiäkään Jumalan lupauksien toteutumisista; eikä se olekaan meille hyödyllistä, että me aina saamme heti sen, mitä Jumala meille on luvannut ja mitä me rukoilemme. Emme siis saata ihmetellä, jos Abram kävi jo maltittomaksi ja pelkäsi — Jumalan hylkäämänä — joutuwansa suojelluksesta pakanallisten kananealaisten seassa. Waikka siis Abramilla ei ollut tähdellistä luottamusta Jumalan armoon ja hyvyhteen, on hänen heikkoutensa aivan toisenlainen kuin uskottomain, jotka aina luottawat itseensä, onaan wiisautteensa ja woimaansa Jumalasta mitään tietämättä. Sentähden uskottomilla ei ole milloinkaan apua ja lohdutusta hädän hetkenä, waan omiansa Herra tukee ja holhoo kaitsea heidän hädisjäsä ja puutteisjansa.

Ukonaisessa katsannossa nautitsi Abram Herran hywiä awuja: rauhaa ja siunausta, mutta sisällisesti omassa hengesjään tunsi hän pelkoa ja epätoivoa, miten jo edellajanottiin. Kaikki nämä kuitenkin katoawat ja häwiänät kuulumattomiin, kun waan Herra hänelle jälleen ilmestyy, ja hän tulee uudestaan siihen hengelliseen yhteyteen Jumalan kansja, mikä on aina uskon elämän ihanimpia ilmiöitä. Herralta itseltään saapi nyt Abram warman wakuutuksen, että Hän on hänen kilpensä, s. o. suojelluksensa pakanoita ja wihollista vastaan, ja sängen suuri palkkansa, jolla Herra tarkoittaa hänen toiwonsa toteuttamista. „Herra, mitä sinulle annat?“ huudahtaa nyt Abram, ei suinkaan epäuskolla, waan ihmettelemisellä ja luottamuksella Herran janaan. Silloin Herra osottaa hänelle suuren majesteetillisen tähtitaiwaan, jonka lukematon tähtijoukko on olewa kuwa

hänen sukunsa suuruudesta ja monilukuisuudesta, Mutta waikka Abram ja hänen emäntänsä Sarai olivatkin jo ijäl-
liset ja heille ei ollut ennen nuorempana perillistä syntynyt,
uskoi ja luotti hän kuitenkin täydellisesti Jumalan kaikki-
waltiaasen Sanaan, ja semmoinen onkin aina uskon luonto;
„se alkaa vasta siitä, mihin näkeminen päättyy.“ Usko
on wahwa uskallus niihin, joita toivotaan,
eikä näkymättömistä epäillä. Hebr. 11:1 Sem-
moisen uskon Herra lukee aina wanhurskaudeksi.

Wielä kuluu vuosia, eikä Herran lupaukset näy sitten-
kään toteutuvan; mutta nyt he hakewat niiden toivojen
toteuttamiseksi wääriä, syntisiä keinoja. (Katso 1 Moosel.
16 luku). Ihminen tosin on welwollinen pyrkimään Ju-
malan lupausiin perustetun toivonsa perille, waan ei kos-
kaan wäärällä tavalla, sillä se on perkeleellinen, jolla on
aina huonot seuraukset. Koska siis Sarai Abramien emäntä
antoi egyptiläisen piifansa Hagar'in Abramille emännäksi
siinä tarkoituksessa, että he wihdoinkin saisivat perillisen ja
Jumalan lupaukset alkaisivat toteutua, niin oli tämä teko
wäärä ja syntinen Herran edessä. Hagar tosin synnytti
poian, jolle Abram antoi nimen Ismael, mutta saugen pal-
jon murhetta ja mielikarwautta seurasi tämän teon johdosta
sittenmin Abramien muutoin oivallisesa ja siivosja per-
heelämässä; ja niin tapahtuu aina ihmiselle syntisillä teillä.

Wieläkin kuluu Ismaelin syntymisestä 13:sta pitkää
koetus vuotta, ennenkun taas Herra ilmestyy Abramille.
Hän oli silloin 99 vuoden ikäinen ja niinmuodein jo pal-
jon elämää kokenut ja uskosja harjaantunut. Silloin oli
hänellä sopiwin aika vastaan ottaa niitä armon osotuksia,
joita Herra hänelle nyt tarjoaa. Nyhtpä siis Herra ilmes-
tyh hänelle ja sanoo: „minä olen Jumala kaikkiwal-
tias: waella minuu edessäni ja ole wakaa.“
Selwästi ilmoittaa Herra nyt itsensä hänelle kuka Hän on
ja mimmainen Hän on, ja mitä Hän waatii. Abramilla
olikin jo pitkän elämänsä aikana tarttunut tyllin totemus-

fia, että hän niiden uojalla satoi tähdestä sydämeestä antautua siihen liittoon, jonka Herra Jumala nyt tahtoi tehdä Abramin ja hänen jälkeentulewaistensa kanssa. Liitto on kahden puolinen suostumus: Jumala suostui olemaan Abramin Jumala, ja Abram pualestansa suostuu waeltamaan Hänen edesjängsä wakaasti, s. o. ilman horjumatta eli toisin sanon: pyhymään uskon kautta lujasti kiini Herrassa ja Herran neuvoisia, tapahtuipa mitä milloinkin tapahtui. Koska Herran armoliittoa ihmisen tulee muistaa jokapäiwä ja joka hetki, sentähden muutti Herra Jumala Abramin nimen Abrahami'ksi, joka merkitsee paljouden isä. Nimi onkin sopiwa liiton merkki, sillä niin usein kun ihminen kuulee nimeänsä mainittawan, niin usein on hänellä aina tilaisuus muistaa liittoaensa. Liiton osallisuuteen piti Abrahamin ja kaikkein hänen jälkeentulewaistensa tuleman ympärileikkauksen kautta jo kahdeksan päivän wanhana. — Ei myöskään Abrahamin emäntä Sarai saanut jäädä ulos siitä liitosta ja Juma'an armoundistuksesta, jonka Herra nyt oli Abrahamin kanssa tehnyt. Hänenkin tuli nyt ulkonaisesti ja sisällisesti uudistua ja muuttua Herran erinäisen armokaitsemuksen kautta, ja sen merkitji antoi Herra hänelle nimen Sara, joka merkitsee ruhtinatar, josta kansain kuninlaat piti tuleman.

Tämän liiton meäkitys — ihmiskunnan pelastuskeski — on sangen suuri; sillä sen kautta tahtoo Herra Jumala asettaa ihmisen erinäiseen armojuhteeseen itsensä kanssa. Sen sisällönä on: Jumala sitoutuu olemaan Abrahamin ja hänen jälkeentulewaistensa Jumala, ja Abraham sekä hänen jälkeentulewaiensa sitoutuvat waeltamaan Hänen edesjängsä wakaasti. Tämä pyhi woimassa Abrahamista Jesukseen Kristukseen asti, ja kutsutaan sentähden **W a n h a k s i l i i t t o k s i**. Uuden liiton sisältö, jonka kautta Jumala on meitä asettanut armoyhteytensä Jesuksen kautta, on: Jumala on luvannut ottaa meitä Pyhäsjä lasteensa lapsikjensa ja perillijeksensä, ja me olemme puolettamme luvanneet luopua

pois periklestä ja uskoa Jumalan Isän, Poian ja Pyhänhengen päälle. Ja koska me saimme tiedämme, että Pyhässä kastuksessa annetaan meille nimi, niin mekin siitä jokapäivä muistamme liittoamme Jumalan kanssa.

Ei kauan siitä, ilmestyy taas Herra Abrahamille. Hän istui silloin majansa ovella, Manren tammistossa, Hebronissa. Vaikka tekstimme ei sitä sano, niin me kuitenkin saatamme varmasti otaksua, että Abraham siinä, istuisjansa ajatteli ja tutki Herran suuria tekoja ja lupauksia, sillä vanhurskaan ajatukset ovat aina Herran tykönä; ja katso! silloin juuri huomaa hän kolme miestä tulewan majaansa kohti. Warmaankaan hänelle heti ensikatsoannossa ei tullut huomioon, että ne wieraat olivatkin korkeita ja pyhiä taiwaallisia olennoita, mutta nöyrällä kohteliaisuudella rientää hän heitä vastaan ja saattaa heidät tuuhealatwasen puun warjoon lewähtämään. Täsfähän nähty aiwan selvästi, mikä suuri kunnia ja onni seuraa ihmiselle kun hän tekee liiton Jumalan kanssa ja pyyhyy siinä, sillä silloin tuo Suuri ja Korkea Jumala antautuu ihmisten tavalla werailemaan maan tomun kanssa. Mutta tällä werailemisella on sanomattoman suurempi ja korkeampi merkitys, kuin tavallisen ihmismaailman werailemisella; sillä tämän kautta Herra osottaa erinäisempää huolepitoansa ja Jumalallista apunsa omillensa; ja sen me opimme tutkiesjamme näiden weraitten oloa Abrahamin talossa.

Wanhurskaat sydämet tulevatkin launiisti ilmi werausten holhoomisessa. Waiwojansa ja warojansa säästämättä, rientää nyt Abraham palwelemaan weraitaan sa wipittömällä alttiiksi-antawaisuudella, maantawan mufaan. Hän otti oudot kulkijat huoneensa ja ravitsi heitä. Mutta yksi heistä, joka oli Herra, sanoi Abrahamille: „minä palajan sinun tykösi tällä ajalla tulewana wnonna, ja katso emännäläs Saralla on olewa poika.“ Siitä alkain, kun Abraham läksi isänsä huoneesta, oli Herra jo hänelle monta

kertaa puhunut ja uudistanut lupauksensa mouilukuijista perillijistä, ja viime kerralla oli jo annettu nimikin, waan nyt jo määrätään aikain, jolloin se on tapahtua. Kau'an oli Jumalan lupaus wiipynyt, waan toteutuu se kummin-kin, ja ei se milloinkaan petä, se on warma. Jos jumalan lupaukset tapahtuisivat meidän rufouksemme jälkeen heti, niin me Häntä yhäti waatisimme uusiin palwellsuksiimme, ja niinmuodoin käyttäisimme Hänen Korkeata Majesteettiansa alati palwelianamme kaitissa oikuisiamme; ja katso! me kohta ryöstäisimme sillä keinon Jumalan kunnian ja hallitsisimme olojamme ja maailmaa oman syntisen ja turmel- tureen luontomme mukaan. Sentähden on se, ei ainoas- taan oikein, waan meille itsellemme sangen tarpeellinen että Jumala apunsa kanssa wiipyy; mutta warma se on sitten-kin että Hän aina auttaa. — Jos Hän ei ole vielä sinua auttanut, niin ole huoleti, Hän auttaa myöhemmin.

Mutta koska Sara kuuli majassansa wierasten pu- heen ja lupauksen poian syntyimisestä, nauroi hän sille. Hän oli jo kokonansa luopunut Jumalan lupauksen toteu- tumisen toiwosta, koska he jo olivat lii'aksi wanhat, jol- loin luonnollisesti ei enää ihmisellä ole synnyttämis-woimaa ja siis miesten puhe oli waan turhaa lorua ja naurettawaa. Pitkä odotus-aika oli siis antanut tilaisuuden kiusaajalle, joka pian saattaa Saran horjumaan ja epäilemään Jumalan lupauksia, jonkatähden hän nyt katselee asioita ainoastaan luonnon silmillä ja hän nyhyään onkin waan pelkkä luon- non ihminen. Ihminen joutuu usein senkaltaiseen epäuskon tilaan: mutta Herra autta meitä, meidän epäuskostamme! Yksikään ihminen ei itsestänsä woi päästä epäuskostansa. Niinpä Herra kysymyksellään: „mitä Sara nauroi?“ wakaasti nuhteli häntä epäuskon kuolettawasta synnistä, ja huomauttaa Jumalan taikiwaltiaisuudesta: „Duko Her- ralle mitäkään mahdotonta?“ Sara nöhrthy Her- ran Sanasta, eikä rupea uppiniskaisesti latelemaan omia luonnollisia tietojaan epäuskonsa puolustukseksi, kuten ujein

ihmiskaailmassa tapahtuu; ja katso! tämä on Saran ihana kaunistus. Semmoinen mieli — vaikka horjahahtakin — on kuitenkin sovelias uskolle. Papsen mielellä antantuu nyt hän jälleen Herran tahdon alle ja silloin on hän sovelias näkemään Jumalan kunnian. Hänessä herää usko ja luottamus jälleen Herran Sanaan, jonkatähden hän saapi nli luonnon jälleen nuoruuden ihanuuden ja tulee hedelmälliseksi lupausen kansan äidiksi. Uskon kautta myös Sara sai voiman siittääkseen, ja syunnytti jälleen hänen ikänsä aian; sillä hän piti sen uskollisna, joka sen hänelle luvannut oli" Hebr. 11: 11.

Ken pimeydes elääpi
Ja Herran Sanan hylkääpi,
Hän estyy muita ennen.

Sanallas Herra malista
Ja uskon kruunull' kaunista,
Täält' tyfös tullatjemme!

Raamattuhist.

Matikainen

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOELMA

120 102 0532

X

